

Аманжол Зағыпар

Таңғырбаллы
Талшылар

Аманжол Зағыпарұлы

Тағдырымның тамшылары

*Алғашқы өлеңдер жинағымды әкем Сопанұлы Зағыпарға
арнаймын*

УДК 821.512.122-1

ББК 84 (5Қаз)-5

3-13

Аманжол Зағыпарұлы

Тағдырымның тамшылары

Алматы: - Алейрон, 2021, - 136б.

ISBN 978-9965-476-72-3

Акын Аманжол Зағыпарұлы өлең көшіне ерте қосылғанымен, төл жинағын шығаруға асықпай-аптықпай, тыңғылықты дайындықпен келді. Шағала шабыттан туған тамшы жырлары ойлана білген адамның таңдайын жібітіп, жүрегін толқытады. Күрмеуі көп күрделі өмір иірімдері, тұмса табиғат тамашалары, ұлттық рух іздері, мәңгілік махаббат – акын өлеңдерінің негізгі өзегі. Кітап сөз құдіретін түсінген барша оқырманға – үлкен олжа.

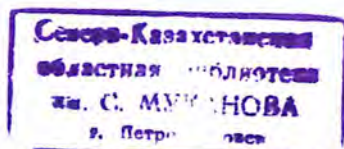
567126

ISBN 978-9965-476-72-3

УДК 821.512.122-1

ББК 84 (5Қаз)-5

ISBN 978-9965-476-72-3

Аманжол Зағыпарұлы, 2021
«Алейрон» баспасы, 2021

Қарға ізінде қалам жыр

Аманжол Зағыпар акын азамат. Қызыл көйлекті Бай-бесіктен шығып, баяғы Қызылжарға қоныс тепкен баһадүр. Кішкентай кезінен кезерген ерінін жалап тұрып, бала дауысымен өлеңін оқитын кара ұл еді. Менің қасымда жақын жүретін бір топ қоңырқаздың балапандары шартарапқа ұшып кеткені бар. Қазактың байтақ даласына сіңіп кеткен ұшқыр топтың арасында осы Аманжол да бар. Әр жерден жалт еткен жырларын көріп қаламыз. Оқимыз да «дұрысысс» деп ептеп езу тартып бас изеуден әріге бара алмай пұшайман болатынбыз. Ұзақ жер, шалғай Ел. Ол жақта аманжарық жол сорабында аман есен жүрген Аманжолдар бар. Аманжол өте нәзік акын: өзі айтқандай «қарғалар ізіменен өрнектейді...» Мұндай шумақтар өрнегін тек Аманжолдың сынғыр зооморфты жырларынан оқуға болады. Кітабы шығады екен. Қуаныштымын. Жаксы өлеңдері оқырманға жол тартпақшы. Оның қиыр жүрген кезінде жазған түйір жырлары ерекше мол. Күн шуағының өзін «...күн сәулесі бір түйір жасыл қан...» деп құлпыртатыны тың сана. Мықты поэзия! Алыстаған акынның жандүниесі сағынышқа шомады екен. Сағынышы таңғажайып сүгіретке айнала түседі. «...Ай нұрына шомылады ат жалы...»? Бұдан өзгеше қандай бояу керек!? Сөзбен жұққан бояудың ізі нақты көркем парадигма! Жалпы өнердегі жұрттың онша байқай бермейтін бір тылсым құдыретін акын ғана ашыққа шығара алмақ. Иконография деген бір ұғым бар. Тұмша мұнар арасынан сығалаған жылт шуақ секілді. Өмір мен жырдың жаны біреу-ді, ә!?

Аманжолдың қай жырын алсаң да бір тылсымдық сезінерін хақ. Ана туралы жырын оқып отырып оқыстан біререкшетенеге жолығасың. Ойпыр-ай! «...Мандайыма түскен кезде жарығың...». Ана ~ аспандағы Күн болды. Тәнірдің нұры- ұмай Анаң! Ақын осылай шырқауы керек! Енді оқырманға да азды көпті кереметтерден нәз қалдырайық. Аманжол ~ түбі жақсы ақын! Бәс тігуге де болады тіптен. Алтынқұмыраға құйылған жырдай ақық жырдың егесі Аманжол аман босын!

Сұраған Рахметұлы ақын, тарих ғылымдарының кандидаты.

Тағдырымның тамшылары

Жүйірік жылдар жарысқан ғасырларға,
Ақнарағы уақыттың ашылғанда.
Қарғалар ізіменен өрнектейді,
Сәби гүлі қауызынан ашылғанда.

Ақ пен қара айқасы басылған ба!?
Күн сәулесі үйір ғой жасыл қанға.
Түнде менің жүрегім тұтқындалып,
Күнде менің түседі басым дауға!

Ғұмырымды ұрттаған уақыттар-ай,
Ұшып өткен басымнан бақыт талай!
Торғай үн топқа түсіп шырылдаса,
Таңдайым тәтті уынды татыпты оңай.

Көңілім күрсінеді күлем деген,
Мерт болып кетті талай күрең дөнен.
Топқа түспей торы құнан аркандалды,
Тағдырдың суық қолы шідерлеген.

Жұлдыздар ағып жатыр «Сөнем»-деген,
Айды бұлт жасырады «көрем»- деген.
Көздер-ай аш көздікпен қамын ойлап,
Кездер-ай, қозы-лақты көгендеген!

Қыран тағдыр кияға қонған күнде,
Акку болып ұшқанмен арман күнде.
Жаңбырдың жырын арнап отырамын,
Тағдырдың тасасында солған гүлге!

*** **

Жас сәттерім,
коштасуда ерке күн,
Сакалында Күн ойнайды серкенің.
Қараниет, өсекші, өрт жандардың,
Сөніп қалған жанарынан шертемін!

Ат жаратып әлі отырмын шапқалы,
Ай нұрына шомылады ат жалы.
Қазағымды сүйіп отқа күйемін!,
Аңшылардың түсіргенмен қақпаны!

Қылыш қайрап, құм болса да жігерім,
Шешілетін күн болады-ау шідерім!
Бөрілерім түлкі болған заманда,
Айға қарап ұлымаймын, білемін!

Азудағы тәтті алмада гүл өлім,
Қыран ойлар шын басында түледің!
Жұлдыздарды бұлт сіңіріп жатқанда,
Бұл жалғанға күрсініспен күлемін.

Қалам ұшы қағазға шер төгеді,
Қасқыр келіп қасыма еркеледі.
Ойқастаған құйынның ортасында,
Жұдырықтай жүрегім өртенеді!

Маған сәуле тым алыс жырақ тұрды,
Көзім емес көкірек жылап тұрды.
Құжынаған құрттардың ортасына,
Мені қарға іліп а(лы)п, лақтырды.

Ұрғылады түнімен дауыл шынды,
Қанат қылдым жалғыз тал қауырсынды.
Тұңғиыққа мен ұшып кете бардым,
Жер басуға сахара ауырсынды!

Аналарды сағынайық

Жас тамады жастығыма тағы мың,
Басталады тағы міне жорығым.
Ана жүрек мейірім толы жып-жылы,
Сағынып жүр, сарылып жүр кара ұлын!

Сағынумен түзде жүрген баласын,
Жабығумен өтер ме екен анашым!?
Аққайынның жапырағына орап ап,
Сағынышымның
жазар ма екем жарасын!?

Құлағыма сіңіп қалған бал үнін,
Мандайыма түскен кезде жарығың.
Алақаның жып-жылы боп тигенде,
Балкып кетеді алпыс екі тамырым.

Бөрі жүрек жем іздеген даладан,
Сағыныштың лебі есті баладан.
Төрткүл дүние төрт бұрышын кезсем де,
Артық жанды таба алмадым анадан!.

Он сегіз мың ғаламдағы жолымыз,
Аналардан бастау алған жанымыз.
Қарашыққа тұндырғандай сары күз,
Аналарды сағынайық бәріміз!

*** **

Ай қонақтап мандайға,
Күн күледі кірпікте.
Көз саламын шалғайға,
Ақша бұлтты үркітпе!

Қансонардың иесі,
Ғашық болған бүркітке.
Қара өлеңнің киесі,
Кеседегі іркітте!
Саумалменен қымыран,
Жусан иісі бұркырап.
Сұлубай салған сұлу ән,
Құлын жырларым шұркырап.

Ойлаусыз бітпей,
Байлаусыз жіптей
жалғасқан.

Өзіммен өзім,
Ыстық жүректі
кар басқан.

Ақырын сырғып,
Арманның бұлты
тауды асқан.

Сәулесі күнгірт,
Өмір-терезе
шаң басқан.

Асыл Ай тумамай,
Ашылмайтынды-ай
мәңгі аспан.

Күйкі тіршілік,
Кірпігім сынып
зәр жастан.

Жастан...!

*** **

Тұғырда қыран,
кағалар неге жоғары?,
Жырын оқыған,
Акындар неге жаралы!?
Құйын артынан
сілкілемекке даланы,
Темір тұмсықты
Аралар ұшып барады.

Ызыңдап ара,
қураған гүлдер шашылған,
Гзімді қара,
зулаған күндер жасырған.
Күзімді қара,
жүректі желмен тулатып.
Жүзімді қара,
қыраулы қыстай мұң қатып...

Шырылдап ұшып,
кона алмай жүрген бір бакыт,
Жаңғыра алмай,
жартастар жылап, үн қатып.
Акын жүректі,
нокталап алған, тағдыр-ай!
Даланың тілсіз
сырларын ғана тыңдатып.

Ібілістері жаскамақ болып жанарды,
«Уын іш!», — деді.,
құшақтап жылап Далаңды.
Сенбеймін мен де,
өлеңім канат болдағы,
Айналып ұшып шығайын
мынау ғаламды!

Өмір сүрсек те
пәниде мынау аз-ақ күн,
Қаймағын калқып,
ішейін жырдай ғажаптын.

Өртенсем күл боп,
тоңсам да мұз боп шыдармын,!
Жаратылған соң
Ақыны болып казактың...!

О, Қызылжар

О, Қызылжар киелінді көрем мен,
Жұлдыз ағып жатсадағы төбеннен.
Атырабыңды құм жасырып тұрғанмен,
Топырағыңды сүйіп-сүйіп өлем мен!

Құдайы жок құмырсқаның илеуі,
Намысымның камалдары күйреді.
Ермактардың қанын шашқан бабамның,
Моласында шоқынғандар биледі.

«Ұлтарактай жер қымбат деп бас қалған,
Аштық жылы аналардан жас тамған.
Келбетіңе көккөз ғашық болып жүр,
Акқұлақтар шошқа етін жеп мас болған.

Жарлық күтіп әлі жүрміз аспаннан,
Жылқы үйреткен жұртқа сіңіп қос қалған!
Қанымды ішкен, барымды ішкен қызылдар!..
Қару жасап атсам ба екен тастардан?.

Өз кеудемде соға берсін кұйын жыр,
Уақыт келді тары жолдан да қиын бұл.
Өз ұрпағың түкірмегі түгілі,
Қайран тілім қанатыңды қиып жүр!

Қанмен ғана сөгілген еді қабырғам,
Қара жерде қозғалады-ау сабырдан!
О, Қызылжар иең қазақ кеш бүгін,
Құтылармыз Петрменен Павлдан!

Қайын

Даланың самалы аймалап,
Қаламым қағазға тайғанап.
Жүрекке жапырақ көктетіп,
Санамды тағы бір ой қамап.

Жанарға мүсінің шомылып,
Уақытқа отырмын бағынып.
Әдемі қайындар мүлгиді,
Ақ қардай орамал жамылып.

Мүсіні қырауға малынып,
Бұтағы күміс қар тағынып.
Құпия құлыбы ашылмай,
Тұр ма екен көктемді сағынып?.

Теріскей бораны сокпасын!,
Жанардан қырау мұң ақпасын!
Жарығын жалғанның қызғанып,
Тамырын айбалта шаппасын!

Көзбенен оқиды кім сырын,
Ақ қарға жасырып тұр сырын.
Өткенге өкініш білдіріп,
Көктемде жарады бүршігін.

Орманға баратын ойым бар,
Көктемде ерісін уайымдар!
Мындаған жапырақ ұшырған,
Бақытты екен ғой қайыңдар!

Сәттер-ай

Сәттер-ай, сәттер,
от басқан және шок басқан!,
Өзіммен өзім,
жаныммен тәнім соттасқан.
Уақыт-төреші
төрелік жасап жатыр ғой,
Жазылған тағдыр
өмірмен талай қастасқан.

Жердегі түрме
еркіндік берген әзірге,
Жербетіндегі сынақтарына төзуге.
Адасқан ұлмын

сәби шағымнан кезінде
Көк аспанымның
жүрсем болды ғой көзінде!

Уақыты келсе
артында арыз хат қалар,
Уақыт- төреші
үкім шығарар сәт болар!
Мәңгілік сынар
әділдік бар ма өмірде?,
Заңдылық шығар
кезекпен пенде аттанар!

Кездесу

Самалға кірпігің таралып,
Жанармен көруге жаралып.
(Алдымда қыз мүсін бейнең тұр),
Мөп-мөлдір көзіңмен кадалып!

Санамның сабыры жоғалып,
Ормандай ойларым тоналып.
Жүректің күбірін естимін,
Сезімнің сеніне қамалып.

Біз тұрған бір метр аралық,
Махаббат ғұмырын саналық!
Әй, бірақ үн-түнсіз жымыдың,
Бір сәтке кетердей жоғалып.

Жүзіңе жылындым шуақтап,
Колыңнан ұстар ем бір аттап.
Деміңе шарпылып мен қалдым,
Сәл тұрдың қасыма тұрақтап.

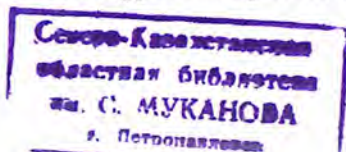
Айта алмай іштегі сырымды,
Көзімнен оқыдың шынымды.
«Кетейін ағажан» - дегенде,
Жүрегім кеудемде сығылды.

Кездесу кып-қысқа бүгінгі,
Тістелеп азумен тілімді.
Дірілдеп сұрадым нөмірін,
«Сотқаннан» естуге үніңді.

Санменен саралап саз үнді,
Ақкудай жеткіздің наз үнді.
Көңілім көк тудай желбіреп,
Нөмірің жүрекке жазылды!

Аспан мен кара жер арасын,
Жұпарлы нұр кылып барасың.
Бұрылып сен кеттің жанымнан,
Күй кылып махаббат даласын.

Сылдырап ақкандай бал бұлақ,
Толқыннан жатқандай жар құлап.
Ып-ыстық уақытқа бағынып,
Мен тұрмын артында қалжырап!

Қалжырап, қалтырап тоңсам да,
Шыдар ем тұруға мен сонда!
Қарашық сен жакка кадалды,
Елсізде елжіреп қалсам да...
...Күтем!

Тілім қайда...?

Бүгінгі ойда ашулы сияктымын,
Үнім қайда, жартасты жылатты кім?
Жығылмай ма бораннан құрак, гүлің?,
«Тілім қайда»?!
Айта алар сұрақты кім?

Бір күн қонак өмірге келесің де,
Күлкің бұлақ, тілің мұң сенесің бе!
Рухым құлап кетпеді дегенменен,
Ұлтым бірақ,
ЖАҒАНДАНУ кемесінде.

Тілім қайда жүрекке нұр тұндырар?
Қара өленге қаймакты жыр тұндырар.
Тілімнің тамыр қаны қоюланса,
Түніліктің астында рухын құлар!

Зар заманда тілімнен жүдемеппіз,
Тілсіздік түрмесінде түнемеппіз.
Санасының шаң басқан айнасына,
Бүгін қазақ мүкіспіз, мүгедекпіз!

Тілмен бірге Тәңір дін, нұр береді,
Тарихыңмен тамырлас тіл дерегі.
Ұлтының бағытынан адастырып,
Толқын қуып барады тіл кемені!

Астанасы Алаштын

О, далам сырын бүккен топырағың,
Әр адам сенің өскен жапырағың.
Қазак ұлын тербеткен бесігінде,
Сарарқам естімеген жат ұранын!

Арыс ел әз ғаламға аты мәлім,
Жүзі нұр, жүрегі өрт, оты жалын!
Қазакка Тәңір сыйлап Тәуелсіздік,
Шаттыққа шомылдырды атырабын!

Ал, бүгін келіп отыр сыр ақтарғым.
Құмыңа жасырылып шуактан мұң.
Жер ана кіндігіне кірпіш қалап,
Астана, Сарарқаға тұрақталдың!

Нар казак топырағын сүйген жерді,
Құлагердің тұяғы тиген жерді,
Шаһарға айналдырдык шаңырақты!,
Құт коныска кондырып күй керуенді.

Биікті бағындырып батыл арман,
Алаштан Астана деп атын алған!
Тамырланып жерұйығы -Жетісудан,
Рух алды Түркістан, Отырардан.

Барыс елдің намысын биіктетер,
Жас ұрпақ жанарымен сүйіп кетер!
Бірлікпен канат жайдың керегелі,
Өз бастарын өзгелер иіп кетер!

Мамык бұлт аялайды мамырымен,
Ай сүйер кара түнде жарығымен.
Тұғырлы тарихынды тереңдетер,
Бәйтерек тастан біткен тамырымен!

Жасап алған тұғырдан мәңгі іргесін,
Рухын Алашымның сөндірмесін!
Астана баспана бол нар Алашқа,
Босағаңнан қазағым телмірмесін!

Желді желтоқсандағы отты жүректер

Кеше-

мұң шық тұрып мұзға айналды бар далам,
Тұншықтырып тұла бойды тор қоғам.
Жара жалап жас бөрілер ашулы,
Қара аспанды кара бұлттар торлаған!

Бәсе,

Ызғарлы жел рухынды тондырған,
Мұздан жігер оянғанда жан құрбан.
Ұлдарың - ер тас жаңғыртқан жас үміт!,
Қыздар- гүлін қытымыр қыс солдырған!

Неше...?

Сексен алты, желтоқсанда -жел тұрған,
Алпыс екі тамырға қан толтырған.
Көңіл жүдеу, ақ аязды салқыннан,
Ана сүті сәбиінен тартылған!

Көше-

қараңғылық көбейгенде жарықтан,
Жас бөрілер жазым көріп жорықтан.
Отты жүрек қыран мінез ұл- қыздар,
Табандылық тас көшеде танытқан!

Есе-

козы құрбан шалынғанда рухпен,
Тазы қырдан үрігенде күдікпен.
Жаңғырыққа күмбірлеген күй сіңіп,
Жарық біткен көлеңкеден үріккен.

Сонан...?

Темір торға ұялаған текті үндер,
Жасықтардың жанарынан өттіңдер.
Баба арманы, бала үміті ақталып,
Тәуелсіздік тұғырына жеттіңдер!

Одан...?

Түйе керуен мекеніне жеткенде,
Күн асылып еркеледі көк белге.
Семсер серттер қынабында кеткенде,
Тарихымыз жасап алды бетперде!

Қоғам-

бетпердемен жасырынбақ ойнаған,
Шектелді өрен сол қазанда қайнаған.
Көкке өрлеген отты рухтар басылып,
Жеңісті емес жеңілісті тойлаған!

Бүгін-

Шындық үні шым -шытырық құбылдың,
Сынды қыры қазақ жеткен тұғырдың.
Ірілігі байқалмайды бүгіннің,
Түңілігі серпілмесе тілімнің!

Ертең-

Жаһандану толқынында жан үні,
Рухыңның жоғалмай ма сағымы?.
Күлкіміздің күні ертең не болар?,
Ұлтымыздың жанышталса тамыры!
Тамыры...

Қызыл от...!
(Мағжан рухына)

Қап – қараңғы
түнде жанған қызыл от!,
Қызыл оттан қызыл жалын үзіп ап.
Сол жалынмен жүрегімді жуған соң,
Қызыл отқа өлең жаздым қызып ап!

Жұлдыз ақты көк аспанда ізі қап,
Түнде жанды, күнде жанды Қызыл от.
Сеуіп едім күл боп кетті жалынға,
Қою түннен қара сәуле сүзіп ап.

Құйын соқты, жанбыр жауды сөнбейді,
Ұйтқып тиіп тұрсадағы жел мейлі!
Жалын шашып аспандағы ақ бұлтқа,
Өршеленіп лаулап көкке өрлейді.

Қою түнді көк түтінге көміп ап,
Лаулай жанды ұлы рухтан жалын а(лы)п.
Ал, қазағым шала ұйқыда мүлгиді,
Қара түннің құшағына еніп а(лы)п.

Зұлымдықтың жыны билеп сананы,
Қара түнде қасқыр жортып барады.
Аш көкжалдың азуынан аксиған,
Қара түнге қан сілекей тамады!

Құмырсқаның құм жасырып тірлігін,
Үрей билеп жақпар тастын үнгірін.
Сұлу қайың сұлбалардан сескеніп,
Жапырағының шығармайды сыбдырын.

Ара шағып тікен тимес тіл ұшын,
Тыныштықтың тарылтқандай тынысын!
Қырандарды тұғырынан құлатқан,
Қаркылдаған қарға ғұмыр құрысын!

Қап – қараңғы
түнде жанған қызыл от,
Қызыл оттан қызыл жалын үзіп ап,
Сол жалынмен жүрегімді жуған сон,
Қызыл отқа өлең жаздым қызып а(лы)п.
Жалын жұтып мас болғаным қызық – ақ!

Өлеңмен оқылған дұға
(Мағжан Рухына тағзым)

Сананы түрмеге түнеткен заманда,
Күрсінді жер ана азалы Ғаламға.
Қорқыттай күңіреніп, Асандай аңырап,
Боз дала күңіренді ұлыған боранға.

Жұлдыздар тығылып аспанның бұлтына,
Балтаны сілтеді Алаштың рухына.
Көкжалдар апанын өшігіп күйретіп,
Сыйғызбай жіберді жұмыр жер сыртына.

Қанжарын сілтеді Қазақы танымға,
Қақырап қалғандай қатпарлы қабырға.
Үкімді шығарып сотталған Өлеңге.
Салмақты салыпты сақталған сабырға.

Аққайың жұпарлы бүршігін жарғанда,
От қойып жіберді содырлар орманға.
Жігерін құм қылар,
күл қылар құрсаумен,
Шідерін шынжырлы кісенмен салғанда.

Тектілік- табытқа текпімен тығылды,
МАЗАСЫЗ Жел шайқап Көк түрік ғұмырды.
Шығысты тұмшалап тұман ғып алды да,
Баянсыз бакыт та батысқа бұрылды.

Тас талқан етуге Ұлтшылдық танымды,
Лайықсыз айыптар Ақынға тағылды.
Есіріп, өшіріп тастауға ұмтылды,
От болып лаулаған Қазақы жалынды.

Сүренсіз, сұрықсыз күндер де құбылды,
Өртеді жусанның исі бар жырынды.
Жыртығын жел сөгіп жүдетіп жұртынды,
Тұңғиық батырды қайындай ғұмырды!

Орманды ойларын түнекке түнеді,
Түрменің ішінде Жыр Қыран түледі!
(Күздегі аққайың-жапырақ сап - сары)
«Өлең»- деп соғатын жүрегін
сарғайып жүдеді.

Үнсіздік ішінде булыққан ұраны,
Ғайыптан жаралған шабыттың пырағы!
Батыраш балталы қоғамның кесірі,
Тасадан оқ атар тексіздің тұрағы.

Жүйрік жыр жылдармен жарысып ақталды,
Өшпейтін өлеңдер санада сақталды.
Азат күн шығыстан нұрланып шыққанда,
Тас қоғам күйреді табанға тапталды!

Сен жүрген ізінді жер ана сақтады,
Қабірін жоқ бірақ, ұрпағың таппады.
Жүректі жалынмен жуады тазартып,
Жырыңның лаулаған рухты оттары!

Акынның сынғанмен ажалдан қаламы,
Жыр акку толқынды айдынын табады!
Көк тудай көгімде Рухың желбіреп,
Биіктік көрсетті бұлттан да жоғары.

Қияға баптайды томаға қыранды,
Тұғырға балап ең Алтай мен Тұранды!
Жаныңыз жәннатта иманды болсын деп,
Өлеңмен оқыдым өміршең ДҰҒАМДЫ!
ӘУМИН!!!

Мазасыз түндер

Бірінші түн

Ай дидарлы әдемім,
Күн дидарлы көріктім.
Есім кетіп жаныңа
есенгіреп келіппін.
Семсер сертті кірпігін
жүрегімді түрткілеп,
Қарашығым қаймығып
төмен қарай беріппін.

Қор қызындай жаралған
жаным сенсің қиялдан!,
Балапандай аялы
тіл қатқандай ұяңнан.
Қайың тұрқың сымбатты
ана құрсак көктеткен,
Жапырағынан сезімнің
естігендей күй орман.

Жұлдыз көзің жанып тұр,
мамык бұлттай маңдайың
Бетіннен нұр тамып тұр,
балкытып тұр балдай үн.
Көкірегім көктемгі
бәйшешектей бүрледі,
Сабырымен қоштасқан санамды
шашыратып алмайын!

Жұпар демің жаныма
жусан исін сеуіп тұр,
Жұмак дала түсінде
айғай салғым келіп тұр.
Бакыт күйін шертіп тұр,
күмбірлеші тағы да,
Уакыт ғұмыр аялы
алақанда еріп тұр!

Өнім түгілі түсімде
көрінбеген бейнесің,
Тәңірден соң өзіннен
жасыра алам ей, несін!
Топ-тобымен толқында
жұп-жұбымен жүзетін,
Саған теңеп кайтейін
аккулардың бейнесін!

Тіл қатпай- ақ тұра тұр,
өзіме өзім келейін,
Төмен қарай бергенше
жігерімді жебейін.
Токта енді,
басымды көтерейін еңсемді!,
Үн қатпасан өзің де,
мен де саған не дейін.

Мен бастайын үндеме...
өтінемін еркекпін,
Тілім неге күрмелді
бұлақ көзбен мөлт еттің.
Енді өзіме келгенде
тер сорғалап самайдан,
Бісмілла!
Бісмілла!
Бісмілла!... Селк еттім!

Түсім екен...!?

Екінші түн

Бей маза түн сұрланып,
өз мазамды кетірді,
Көрпем неге сұп-суық?,
тынышымды кетірді.
Қылыш кірпік айқаспай
жанарамды жұмсам да,
Кешегі түн түсімді ұрлап кеткен секілді.

Әлдиімен ұйқының барлық әлем қалғысын,
О, Жаратқан,
ұйықтатшы жер бетінің бар құсын!
Бәрі ұйықтап түс көрсін мен іздеймін жанымды,
Кешегі түн естісін жүрегімнің алғысын!

Жо-жок маған не болды ібіліс пе кешегі?
Жүгендеулі жүректі түсім қалай шешеді?
Өнімдегі қыз болса жүгірер ем артынан,
Түсім болды қап әттен...
менің сорым бес елі!

Жұмсақ жастық қап-қатты
тастай батты басыма,
Түннің кара сәулесі
жүрегіме шашыра,
Ұйқы ана,
құшағын неге ашпайды неліктен?,
Түстегі ару бейнесін қызғанғаны осы ма?.

Таң атпасын тағы да күйкі тірлік тынымсыз,
Таратпасын далаға боз сәулесін жұғымсыз!
Боз далада боз жүрек боздамасын өтінем,
Ай да камқор бола алар сар сәулелі күнімсіз!

Санамдағы әбігер толастамай түнімен,
Түс түгілі ұйқым да жеріді ме шынымен.
Жүрегімнің жарасын жалап-жалап емдеші,
Ей, Түн ана өтінем махаббаттың тілімен!

Сабыры жоқ уақытта
керуен түнмен сырғыған,
Танды атырып келеді
шығыс жақтан мұңлық ән.
Кеудемдегі апанға түні бой сыймаған,
Бөлтіріктей жүрегім талықсыды ұлыған.

Ұяламай кірпікке
тәтті ұйқының бөлшегі,
Зіл табан түн езгілеп көтертпеді еңсені.
Жер бетінде бейнең жоқ үмітімді жандырар,
Келесі түн келгенше сағынайын мен сені!

Үшінші түн

Қою кештің сәулесі
еншісінде аспанның,
Қараңғылық кайтейін
зорға-зорға басталдың.
Ұзақ күннің сап-сары
сәулесіне тұншығып,
Көкте жұлдыз жанғанша
жындануға дәс қалдым!

Ұйқым келді қалғыдым
қандай ұйқы кім білсін?
Түнгі ұйқыда түс көріп,
жанарымда күн күлсін!
Көк Тәңірге жалынып
өлең дұға оқимын,
Түс аруы жанымда
таң атқанша бір жүрсін!

Алақанмен ұстайын
түнгі ұйқының ескегін,
Түспен ғана басталсын
менің ымырт, кештерім!
Алаңдамай ұйықтаңыз
ұйқысыз жан бакытсыз,
Ұйқы берші, анашым,
ауырған жоқ еш жерім!

Жұлдызды аспан астында
бұлт көрпені жамылсам,
Айға қарап жатайын
түс көрермін сағынсаң.
Аспан жердің арасы
тып-тыныш бір мүлгісін,
Мен де тыныш жатар ем,
тек түсімнен табылсаң!

Торламасын түн көгін
кара бұлттар қалындап.
Кетпесінші түсімді
бүгінгі түн тағы ұрлап!
Жүрегім, сен ұйықтама
кісіней бер құлындай!,
Кірпіктерім сіреспей
ұйықтап барам дамылдап.

Түс...түс...жаным!

Төртінші түн

Түсіме тағы кірмедің,
қырсық едің не деген?!
Ұйықтасам да жүзіңді
көре алмадым неге мен?.
Меніреу түн құшағы
мең-зең кылып тұрғызды,
Тарылғандай тынысым,
тарылғандай бар әлем.

Жүрегімді тұғыр ғып
түсімде қонған қыз құсым.
Ғажайыптан жаралып,
ғайып болған қыз мүсін.
Садаға кет сол түнім
санамды умен суарған!,
Сорлы жүрек үһлеп
соңғы үмітін үзді шын!

Ессіз миым ақылын
түрмесіне түнеткен,
Орманды ойды сарғайтып,
сары уайым жүдеткен.
Санам енді сабырымен
сырлассын,
Жарық іздеп құтылайын түнектен!

Түске сенген менің осалдығым ба?,
Мендей ессіз жоқ та шығар
жер бетінде шынында?
Кешір, Тәңірім, мен өзіңе сенейін,
Лағнет айттым түнгі түсті ғұмырға!

Алжастырып ақылымды,
жүрегімді жынды ғып,
Есеңгіреп ес жинадым булығып.
Түлкі түстің құйрығына орап ап,
Намысымның нар еменін
алдым ба екен сындырып?.

Енді түсте ғашық болсам сорлымын,
Жүрегімді жұбатсаншы зарлы күн!
Жар таба алмай түсімнен жар іздедім,
Қырсық па екен бес күнгі бұл тағдырым!

Адам неге алжасады саналы?,
Қара жер ғой алжастыру аланы.
Қиялдан жар іздеп жүрген жүрегім,
Кім біледі қашан тоқтап қалады?.

Шайтан емес адаммын ғой
үмітімді үзбейін!,
Күн болмаса, түнге көзді сүзбейін!
Тәнір рас жазған болса маңдайға,
Сол аруды жер бетінен іздейін...!

ІЗДЕЙІН...

Түн-ана

Түн тыныш неліктен қараңғы?,
Ару Ай , жұлдыздар жоғалды.
Бұлт бүркеп көкті де көрсетпей,
Жасқайды қараңғы жанарды.

Ай да жоқ, жұлдыз жоқ бұл қалай?,
Жартастар жаңғырық тыңдамай.
Бұлақ та сылқылдап күле алмай,
Жаралған қараңғы түн қалай?.

Жоқ боран, самалдың лебі,
Қараңғы сәулелер қап-қара түн еді.
Ақырын, тыңдашы құлақпен, жүрекпен,
Дүрсілдеп соғатын түннің бар жүрегі.

Тыңдаймын селк етем, дір етем,
Түн деген өлі емес тірі екен.
Жандыға, жансызға бәріне,
Ұйқыны таратып жүр екен.

О, ғажап недеген береген!,
Бәрін де бесікке сыйдырып бөлеген.
Түн -Ана тілі бар айтады бесік жыр,
Кеш болса түн ана түседі төбеден!

Құшағы қараңғы болғанмен нұры бар,
Ана екен аяулы- түн өзі тілі бар.
Қайғынды бөлісіп сырыңды ұғынар,
Өзіңмен сырласқан каншама ұлылар?!

Бар әлем сәбиін тербетші, түн ана!,
Арпалыс дүние сен келсең тына ма.
Құшағың қараңғы болғанмен ып-ыстық,
Тәп – тәтті ұйқыны бөлмеші, ҰЛЫ АНА!

*** **

Адасқандар қаңғырған,
Төзім қалмай тағдырдан.
Қайран топырақ, жер ана!,
Мейірім көрген жаңбырдан.

Күй күмбірлеп қорымда,
Ши дірілдеп жолымда.
Қара тасты жаңғырттым!,
Қайран басты қаңғырттым!

Құмырсканың илеуі,
Топырақта күйреді!
Өрмекшінің торындай,

Алашымның күйлері.

Қайда кеткен қу басым,
Мейілі тауда судасың.
Ғалам тұр ғой Тәңірім,
Аман жүр ғой бір басым!

Кірпікпенен қасым бар,
Жер бетінде асым бар.
(Көкте ғана асылдар!)
Сырынды кім ұғады,
Жылап өткен ғасырлар?.

*** **

Көңілге жыр гүлін өсірем,
Өмірге ғашықпын осы мен.
Аспанның бұлттарын жиып ап,
Паракка өлең ғып көшірем.

Уақыттың қалмайын көшінен,
Бақыттан кей кезде кешігем.
Көруге жанарым жаралған.
Өмірге ғашықпын осы мен!

Қол бұлғап сырғиды әр күнім,
Қара жер көтерген қар мұңын.
Балталап жатса да тағдырым,
Аркалап келемін ар жүгін!

Құмырсқа ізі бар,
құмдарға тесілем,
Сырларын паракка
жыр қылып көшірем.
Арудың аймалап
тұрғандай төсінен,
Білмеймін,
өмірге ғашықпын осы мен!

Қылыш тіл...!

Өмірдің зандылығы бұл да тағы,
Уақыт сырғып, таң атып, күн батады.
Танымынды аударсаң тамырыңа,
Тас таңбалы тарихың тіл катады!

Бағындырсаң киялды сырға тағы,
Шолмылдырсаң жүректі жырға тағы.
Қайыңның тамшы тұнған жапырағын,
Күз ғұмыр желіменен құрғатады.

Өткен ғасыр бас исе жылға тағы,
Қыл кобыз Қорқыт үнін тыңдатады.
Тал бесікте тербелген нәресте ұлтқа,
Тіл бесік әлдиімен үн катады!

Ұлы түрік тілімен ардақталған,
Сан ғасыр зар заманнан қорғап қалған!
Қола, темір дәуірлер сұрлеуімен,
Келген тіл -
Сак, Ғұн, Қыпшак, Сарматтардан!

«Күлтегін», «Тоныкөктей» іргелі жыр,
Түрікке ортақ түбі бір, дінгегі бір!
Керей менен Жәнібек ту көтерді,
Ұлт бірікті - рухы бір, тілдері бір!

Дәуір көші керуенмен тізбектелді.
Қыс, жазды артқа тастап күз, көктемді.
Тұлпарының тұяғын тас мүжіген,
Қазақтар өзін
«Үш жүз»- деп бөлді.

Жыр көбесі күрек тілге сөгілгенде,
Қара сөзді қажалап кеміргенде.
Тілімнің өткірлігі емес пе еді,
Жыраулар хан қасынан көрінгенде?!

Ту тігілген дін менен тілін барда,
Жалғасқан тіл шаң баспай ғұмырларға.
Намысын биік қойған арда қазақ,
Алка көлді жағалай шұбырғанда.

От алған ел жаңбырлы жасындардан,
Қайсарлық тамыр жайып Қасымдардан.
Құрманғазы домбыраға тіл бітіріп,
Тілге тірек болған ұлт ғасырлардан!

Абыз бен жыраулардан тілім қалған,
Казіргі күн шұбарланып, жырымдалған.
Махамбет, Исатай мен хан Кенеден,
Найза ұшты тіл қалды Сырымдардан.

Жебедей тас жүректі тескен де- Тіл!,
Сахарада сабылып көшкен де- Тіл.
«Тар жол тайғак кешуден» шындалғандай,
Семсердей серт бұзғанды кескен де -Тіл.

Отарлық бұлт қаптаған күнімізге,
Біріміз жау көріндік бірімізге.
Рухынды шідерлеп, жүген салып,
Құрық салды, дініміз бен тілімізге...

Өз ұлтынан еріксіз қуылған -Тіл,
Саясаттың торымен буылған -Тіл.
Ашаршылық жылдары аза тұтар,
Азайып қазағымен кырылған -Тіл.

«Оян, казак!» бірлікке шақырған-Тіл,
«Масадай» жан таласып аһ ұрған- Тіл.
Ахмет, Міржақып пен Мағжандар бо(лы)п,
Жазықсыз жазаланып атылған-Тіл.

Небір түрлі айыптар тағылған-Тіл,
Отарлықтан тауы да шағылған-Тіл.
Бұлағына еріксіз құм құйылып,
Мектебі де зорлықпен жабылған -Тіл.

Жетпіс жыл абақтыға камалған-Тіл,
Қайта келді дегенмен жоғалған-Тіл.
Шұбарланып кетпесін қазақ тілі,
Өрісі енді ғана оңалған Тіл!

Ұлтсыз бен рухсыздан түңілесін,
Бидайдай қауызында ірімесін.
Тарихыңның тамырын құрт кеміріп,
Қылыш тіл қынабында шірімесін!..

Кешкі ой

Пенделіктің мысығы қабағымнан иіскелеп,
Күншілдіктің күшігі балағымнан тістелеп.
Арсыздықтың арланы кескектесе жолымды,
Қызғаныштың қарғасы қаркылымен сұс төгеді.

Жүрегімнің қуысын күдік билеп, түн тұнып,
Жігерімнің қыраны тұғырында сілкініп.
Көже миым көпіріп, ызың толып ішіне,
Қаламым тұр паракка із сала алмай іркіліп!

Көз жіберіп қараймын үрей толы көшені,
Жабырқатып жанымды суық самал еседі.
Бөлтірік үн естілсе апанынан кешқұрым,
Жұлдыздарды ағызып, кара бұлттар көшеді.

Іңгәлаған сәби үн бесігіне тығылып,
Көлеңкелер көбейді, кешке қайта тіріліп.
Ит біткендер қыңсылап топтасқанда ұйлығып,
Жарықтар да азайды жер бетінен қуылып.

Қабак түйіп адамдар үйге қайтып барады,
Шаршау билеп акыры жүйке менен сананы.
Тіміскілеп түлкілер ары-бері жортады,
Ұшып, қонған торғайлар дірдектейді, тонады.

Түн моншағы қап-кара кірпігіме ілініп,
Қараңғылық көбейіп қарашыққа тығылып.
Кешкі ойдың мазасыз жетегінде кеткенде,
Адастырып әкетті түнгі қиял бірігіп...

Ішкі сыр

Ақ жаңбырдың сырылынан сыр ұғып,
Солған гүлдің тамырына үңіліп.
Орман, судың сыбдырынан тіл ұғып,
Арман қылдым қиялыма жүгініп.

Жер бесіктің әлди үнін тыңдаған,
Желде өсіппін, гуілімен тынбаған.
Тал бесікте інгәлаған сәби ем,
Өрге шықтым уақытпенен зырлаған!

Шын өмірден аспан, жұлдыз қыраттан,
Бұл өнірмен, ерке құрақ, бұлақтан.
Таулар, дала, жан-жануар ай-күннен,
Жүрегіммен ғажаптығын ұнатқам!

Табиғаттың әсер алам бәрінен,
Ар-ұяттың тамыр алғам нәрінен.
Жүрегімді таза ұстауға тырысам,
Шариғаттың жүру үшін жолымен.

Осы маған, әке, бата бермеп пе ең?,
Шашыраған нұрға бөгіп жер-көктен.
Көк бөрінің даусын естіп жөргектен,
Асыл анам құшағында ер жеткем!

Асықтым мен поэзия еліне,
Қадам бастым кара өлеңнің жеріне.
Ақ қайыңға қыран, тұлпар, асқар мен,
Ғашықпын мен арулардың бәріне!

Керуен жылмен кетіп жатқан ғасырым,
Көргенмін мен құпиянды жасырын.
Қара өлеңнің қаймағы ғой көбікті,
Емдей білген рухани асылым!

Ой елес

Жанарымнан жасыл ірің ағады,
Қабағымнан ызғар сәуле тарады.
Жаратқанға дұға қылам жалынып,
Сабырлықпен басқара алмай сананы.

Шұрық тесік бұлт көрпелер жоғары,
Пана болмай тондырады даланы.
Жыртығымды жасыра алмай жарығым,
Кірпігімді күнде қырау шалады!

Салтақ-салтақ балалықтың балағы,
Күшік біткен балақты кеп талады!
Тісі батқан балтырдағы жараны,
Бөлтіріктер «жазамыз»- деп жалады.

Қайдан бірақ ауыспалы күн деген,
Айдан жырақ жұлдызы жоқ түн көрем.
Сайдан құлап көлеңкелер шашылып,
Қара тасты жел ызындап тілдеген.

Ара қонған гүлдің бәрі тірі емес,
Көбелектер болып алды күлегеш!
Сынды деп Тәңіріне ібіліс,
Миымды кеп жұлқылайды мың елес.

«Ей адамдар, заман ақыр болады!»

Расымен, жер ананың хабары.

Алыс емес заман ақыр аралы,

Адам мінген кеме солай барады.

P.S.

Бүркіт торғай болғаны да жай емес,

Табиғат та бұрынғыға сай емес.

Оңай дейді адам аңға айналу,

Солай дейді менде жүрген ой-елес!

... АҚЫНҒА!!!

(каламның монологу)

Қара өлеңнің серпідін түңілігін,

Бар әлемнің жырлауға ұлылығын.

Төге бердің кара сөз тамшыларын,

Тере бердім кажымай күні бүгін.

Сандығынның құлыбы тасаланбай,

Бал жырына құнықтым аш адамдай.

Ак паракты кеміріп із калдырдым,

Тағдырынның таңбасын кашағандай.

Шарпылғанда жасытпай жігерінді,

Жарқылдауға жасын жыр жіберілді!

Қиялыңның кемесін жүздіргенсің,

Толкындарға тоғытып жүрегінді.

Жыр жаздың жетімменен жесір үшін,
Ақ- қараны айырып кету үшін!
Арманыңның қыранын ұшырғансың,
Қара бұлтты қак жарып өту үшін!

Ақынға туа біткен білімділік,
Ой қосар табиғаттың тілін біліп.
Жас қайыңның жапырақ жүрегіне,
Ұя салдың өлеңмен сырын біліп.

Ызындап құлағына Ара ғұмыр,
Қалтырап ызғарына тоңады Гүл.
Жүрегіңнің бесігінде іңгөлаған.
Ақпаратқа тіл қатты жаралы жыр.

Қанбақ көніл тұрақсыз қаңғығандай,
Қиялыңның жартасы жаңғыра алмай!
Жанарына шілдеде шық тұндырдың,
Жыр гүліңе көбелек қондыра алмай!

Ақпаратқа мейлі, мен мың сүрінем,
Ақынға өлең-ғұмыр тіршілік ең!
Көктем келсе гүл-құрақ кешіп жүрем,
Жыр аңқыса бәйтерек бүршігінен.

Азығым көп, сиям бар жорғалауға,
Сені аңсап сия жасым сорғалауда!
Қаламдығым құрысын қаңтарылған,
Бір көсілтші Ақыным, болмағанда!

Нөсер

Бір сілкініп қалғандай жастан қырат,
Сел секіріп келеді тастан құлап.
Жанарсыз жапырақтан жас тамады,
Мұнын айтып тұрғандай аспан жылап!

Шомылғандай моншаға тұнық далаң,
Хош иістер аңкиды қыр ықтаған.
Мөлдір бұлақ сылқылдап күліп жатыр,
Малта тасы дамылсыз қытықтаған.

Сағындырып ғашығы жүдеткендей,
Бәйшешектер құлпырды дір еткендей.
Тамшы ойнаған тас беті бусанып тұр,
Бұлт ұшықтап сол тасты түлеткендей!

Қуанғаннан далаға сыймай барам,
Жаксы сәтті ешқашан кимайды адам!
Аспандағы бұлттарға алғыс айтам,
Бағанағы жасын от шимайлаған!

Өзендердің толқыны тасып таудай,
Тауға бұлттар асылып ғашықтардай.
Ақырын коштасумен сырғып барады,
Күн сәулесін төгуге асыққандай!

Аге

Аққайыңды ақ ұлпа қар жаппаған,
Бұтағына нұр шық болып тоқтаған.
Шетсіз, шексіз сар даламның сезімі,
Махаббаттан құралады пәк ғалам!

«Махаббат» - деп сан жүректер тоқтаған,
Махаббатты ажалына сатпаған!
Жан біткеннің жанарына жас тұнып,
Ғұмыр бойы тұмарындай сақтаған!

Долданса да махаббатқа ақ боран,
Махаббатсыз құс та канат қакпаған!
Ол, Тәңірдің адамзатқа тартуы,
Еріккеннен біреу ойлап таппаған!

Тәтті уын жандар аз ғой татпаған,
Бұйра толқын аққуларын сақтаған!
Құрақтар да самалына сүйгізіп,
Бұлақтар да махаббатсыз ақпаған!

Жүректер мын жүректерді жоқтаған,
Махаббатсыз ала таң да атпаған!
Қыран ғашық өрлікпенен шынға ұшқан,
Сан тұлпарды махаббат қой баптаған!

Тыныш түнде ер ұйқыда жатпаған,
Махаббат кой қанжарды да саптаған!
Шапағатын сезіне алмай сезімнің,
Махаббатын сатқан жаннан сактанам!

Махаббат кой аспан жердің арасы,
Махаббат кой жүректердің жарасы.
Мұнға толы, уға толы жүректі,
Дәтің жетсе тіліңменен жалашы!

Мейлі, сен жалын болып отқа оран.
Махаббаттың күні де әлі батпаған!
Мені жердің махаббаты қолдайды,
Сені көрдім махаббатын соттаған!

Махаббат.....?

Елімнің есіл ерлері-ай!
(Желтоқсан боздақтарына)

Бесікті тербеткен үлгі алып ананнан,
Сыр ұғып, күй естіп киелі даламнан.
Бойыңды билеген рухтан айналдым,
Елімнің ерлері-ай, намыстан жаралған!

Елді де, Жерді де, Отанды ойлаған,
Ерсіндер намыс пен сертінен таймаған!
Жігерін жебедей жаныған өр мінез,
Қайратын алмаспен, қанжардай қайраған!

Қырандай мұзбалақ, жолбарыс жүректі,
Айбарлы, айбынды, болаттай білекті.
Батырлық, батылдык, кайсарлық сендерде.
Сейілтiп тастайтын қараңғы түнекті!

Ер жүрек қазақтай халықтың баласы,
Өмірге әкелген батыр ғой анасы.
Қаншама ерлер бар ел-жерін қорғайтын,
Бәрін де сыйдырған қазақтың даласы!

Желтоқсан желінде қайыспай ызғарға,
Ұлт үшін, ел үшін тайсалмай қыздар да.
Еркіндік, ерліктің тастүлек қыранын,
Самғатты ең биік асқарлы құздарға!

Жанарда жалын бар, жүректе отың бар,
Ләззат пен Сәбира арулық затың бар.
Мәншүк пен Әлияның ерлігін қайталап,
Қатарын молайтты ер жүрек батырлар!

Қайратым намысты батырсың өр тұлға,
Өзінді ұмытпас елің бар артында.
Ашулы, айбарлы ажалдың оғынан,
Жасқанбай ел үшін жан қиған нар тұлға!

Жылжыған жылдарым,
өткенді жасырма,
Батырлық, кайсарлық ерліктің қасында.
Ел үшін жан қиған елімнің, ерлері-ай!
Есімің сақталар ғасырдан ғасырға...!

Мен тоқтаусыз ақ жауынға айналам!,
Елдің жүгі, елдің мұны айналам!
Соның бәрін аркалаймын таймаймын,
Айбалтамын ел тініне қайраған!

Ат жаратып әлі отырмын шапқалы,
Тербетеді туған жердің мақпалы.
Шабытымды шакырамын шалғайдан,
Жүрегімде жылтырап жыр шакпағы.

Жанарымды күйдіреді От табы,
Дала мұнды, ақ қыраулы атжалы.
Жүрегімнің сырын оқи алмайды,
Бұл өмірдің түсіргенмен қақпаны!

Сары батыр рухына тағзым

(Толғау)

Сәйгүлік ізі бар сар далам,
Санғасыр баба ізін жалғаған.
Сак баба сабыры сакталып,
Сайранын салған жер Сары бабам!

Батырлық құрсақтан дарыған,
Алаштың жаралып қанынан.
Айға атын жеткізген оғылан,
Қайратын қанжардай жаныған!

Көк аспан астында алдаспан,
Жаркылдап батырлар алмасқан.
Он екі атаға батырлық,
Тіні мен тегінен жалғасқан.

Жау қорыққан
«Жаубасар ұраннан»,
Қылышын калмақтың қанына суарған!
Еркөкше, Еркосай ұрпағы,
Торытөбел ат мінген құланжал.

Шокпарын қолында ойнатқан,
Жар асты жауларын жайратқан.
Торытөбел жеті қат жер үсті,
Тұякпен құмдарын қайнатқан!

Құмайкөз,қырандай екпіні,
Түн катып өтіпті көп күні.
Құрғатпай Торытөбел терлігін,
Тебінгі шіріткен тектіні.

Бүгінгі ұрпағы танысын,
Найзадай тік ұстап намысын.
Азаттық жолында айкасты,
Қазақтың туылған бағы үшін!

Шокпарын сілтесе,
Қабырға сөгіледі десетін.
Жоңғарды дауылша жапырып өтетін,
Көбікті Бура азу шықырлап,

Жау көрсе Қыранкөз қанталап кететін.
Сары батыр – жолбарыс жорытқан,
Жонғарың қояндай қорыққан.
Інісі Баян да,
Қабылан қайсарлық танытқан!

Екеуі бірігіп жауларын күйреткен!,
Қашудың жолдарын қалмаққа үйреткен.
Қара жер апшысын қуырып,
Ұлт үшін күндері аз үйде өткен.

Түн кезіп, қанжыға майлаған,
Ақ тудың астында сертінен таймаған.
Шаң жұтып,
тұяқтан ыршыған тастарды,
арыстан азуда шайнаған!

Айдарын жел сүйіп,
Жондарын күміс күн қақтаған.
Торытөбел тұяғы,
Қалмақтың бастарын таптаған.
Ұшқан құс канаты талатын даламды,
Анасы тербеткен бесіктей сақтаған.

Туырлық тілдірмей, белдеуін бекіткен,
Оғылан Сары батыр, қан кешкен етікпен.
(Дұшпанға таптатпай далаңды,
Ұранға тұндырып кетіп пе ең!?)

Шығарса жарлықпен хан үкім,
Киінген торкөзді сауытын.
Сарыдай көкжалы Уақтың,
Жорыққа бастаған бағытын.

Бірбеткей қайтпайтын Арыстан,
Жүйрігі желменен жарысқан.
Жауларын жайратып кетеді,
Күш алып, ғажайып ғарыштан!

Қалмақты койдай ғып қыратын,
Семсерлі сертінде тұратын.
Абылай ұраны естілсе,
Ойкастай жауларын қуатын.

Соғыста көрсетіп тағылым,
Жүрекке сақтаған сабырын.
Үш жүздің Абылай ханы үшін,
Орыны бір бөлек Сарының.

Батырлар Алашта мыңдаған,
Ақындар ерлігін жырлаған.
Тұлғасы биіктеп барады,
Жарысып уақытпен зырлаған.

Солардың тұлғасы Сары бабам,
Жорыққа ғұмырын арнаған.
Ел - қымбат, жер – қымбат - Ер үшін,
Шығатын сапарлап жолға аман.

Айбармен жауларын шошытқан,
Тексізден кек алып жасытқан.
Жан алып жаукұмар пасықтан,
Қан кешіп тілерсек асықтан.

Мұз шеке, болаттай білегі,
Қара орман казактың тірегі.
Қар жастап, түнек бұлт астында,
Тыншымай бөрінің жүрегі.

Таң қылаң бергенде тұратын,
«Алла» - деп жорыққа шығатын.
Сайранын салатын сайыста,
Ойранын шығарып қуатын!

Тұтылған заманда мұнар күн,
Ұлт үшін ұрыста сыналдың.
Шұбар төс, шынжырдай балақты,
Екпінін көрсетіп қыранның.

Аспанның астында сомдалған ер мүсін,
Жорықта сынаған Оғылан нар күшін.
Ұлт үшін туылып,
Рухтын нұрымен жуынып,
Шайкаста көрсеткен батырың бар күшін.

Біз үшін жер ана сөктірмей көбесін,
Жел жыртқан жауға атқан жебесін.
Сары батыр көкбөрі, Уактың ұрпағы,
Тарих бетіне жазылған ер есім!

Өзіңмен көбейді батырлар шоғыры,
Жасындай жарқылдап шарпыған жалыны.
Тәуелсіз күнімде қайтадан лаулады,
Сарыдай бабамның тереңде тамыры.
Тамыры...!

*** **

Басталды ма пәнидің дүрбелені?,
Күйкі тірлік кинады күнде мені.
Құлазыған құмайытта бас айналып,
Сауысқанға қарғалар гүл береді.

О, даланың самалы күй төгеді,
Темірді әжем, жүн қылып шүйкеледі.
Ақсұңқарды қасқырдың апанына,
Әлі жетіп құзғындар итереді!

Бір көленке алыстан көрінеді,
Бәйшешектер сарғайып еніреді.
Өжетсіздер дәрменсіз «түңілдім» - деп,
Өз жүрегін өктемдер кеміреді...!

*** **

Буырқанып асау толқын жарды ұрды,
Жел жортады, шиырлайды сан қырды.
Құлазыған құнсыз мынау құбылыс,
Аңыраумен сырғытады бар күнді.

Сұрғылт бұлттар, шөгіп алды түнерген,
Адасатын тұмандар бар білем мен!
Сондадағы шабыт тұлпар кісінеп,
Жүрегіне арулардың гүл өрген!

Қараңғылық бастырмайды жүз қадам,
Құндағым сен аунап-қунар мұз далам!
Қаракөзім адам түгіл мен сенің,
Жанындағы көленкеңнен қызғанам!

*** **

«Шірігені секілді балық бастан!»,
Бұл мақал баяғыдан қалыптасқан.
Бір мақалды бойына дарытпастан,
Абалайды айдарсыз алып қашқан!

Тесік тас қасиетті алып тастан!,
Есік тастан қасиетті жарық тастан!
Жасытпас жанарында дала мұнды,
Әңгіменің бастауы алып қашқан.

Күнің бар ма, күлімкөз тас камалсыз?!,
Жының бар ма, билеші маскара сіз!?
Шала мисыз әнгүдік, әңкі-тәңкі,
Қаралы үйсіз сәбисіз жас баласыз.

Кешікпе қыз, кештерден кеш қаласыз,
Кәсіп теңіз, қайықты басқарасыз!
Аңдымайтын адамды, мандымайтын,
Жандарды «жок»-демеймін масқарасыз.

Ерін мүше, недеген осал нағыз!,
Көңіл деген көк дөнен асау нағыз!
Қара талға сүйеніп сұлбаң қалды,
Алақанға мыжылған қос алмаңыз.

Жасырамыз өмірде енді нені?,
Шірігенде үзілген кендір еді.
Зыр жүгірген көздерді сүріндіріп,
Кіндігіннен карагөз жел кіреді!

Қыран қалай отырсын қыс тұғырда,
Бұлаңдамай түлкілер іс қылуда.
Ай астында із қалған түнгі сезім,
Аншылардың кездігі ышқырында.

*** **

Қазіргі махаббат көбелек,
Күн күйдірген канатын.
Ара боп кеттік не керек,
Әрбір гүлге қонатын.

Абай рухына

Дарқан дала қар көрпеге оранды,
Жапырақтар желге ұшып жоғалды.
Бұлтты аспан, қыс құрсауы сары аяз,
Терезенің аржағы өлі қараңғы.

Жырын оқып шыққан соң ба ақынның?,
Сабыр сақтап, үн шығармай жатырмын.
(Бұл сұрақтың шешуі жоқ сияқты),
О, ұлы Абай сенен асқан ақын кім!?

Адамдар кім?, біздің қоғам қай қоғам?,
Көру киын бар әлемді айнадан.
Аристотель, Әл – Фараби сияқты,
Неге тумай жатыр қазір ойлы адам?!

Ақын сенің рухына таң қалам,
Қараңғыда қыран болып самғаған!
Мыңмен жалғыз алысқанда бір өзін,
Сені қандай күш қуаты қолдаған?.

Күндіз елмен, түнде өлеңмен тілдескен,
Керуен күнмен, тізбектеліп жыр көшкен.
Шындық жыры, ақиқатпен өріліп,
Шыңғыстаудың шыңырауында үндескен!

ШЫҢҒЫСТАУ

Абай туған- Шыңғыстау!,
Тарихтың бетінде көп айтылған-
Шыңғыстау!
Шаңырағына әр үйдін арай тұнған-
Шыңғыстау.
Күн күлімдеп көгінде, жаңа ай туған-
Шыңғыстау!
Данышпаны өленнің, Абай туған-
Шыңғыстау!
«Желсіз түнде жарық ай»- ән айтылған-
Шыңғыстау,
Жырдың нұры, асылы, арай тұнған
Шыңғыстау !
Биіксің сен асқақсың, талай шыннан-
Шыңғыстау!,
Бәрінен де казак бо(лы)п Абай туған-
Шыңғыстау!
Қара қылды как жарып шын айтылған-
Шыңғыстау!
Күй күмбірлеп кобызда, сыр айтылған
Шыңғыстау!
«Жырдың кие ұясы» - дәл айтылған-
Шыңғыстау!
Бесігіңде тербеліп, Абай туған-
Шыңғыстау!

Бейуак

Жел сыбырлап құпиясын құлакка,
Күн қонаққа бара жатыр қыратқа.
Көленкелер жарық сәуле қуалап,
Көк қабағын түйіп тұрды тұраққа.

Ағаштар мен қой караған бұтаны,
Барған сайын қараңғылық жұтады.
Ыстық түтін жер бауырлап жүгіріп,
Іздеп пана қаңбақ біткен зытады.

Баурап алды тыныштыққа маңайды,
Леп қана сипап өтіп самайды.
Үрей билеп отырғанда қас қақпай,
Қызыл жалын қазан түбін жалайды.

Жарық сәуле безіп кетті бұлақтан,
Сылдыр, сыңғыр ғайып болып құлақтан,
Әрбір жерден жымындаса жұлдыздар,
Ай көрінді асығыстау қыраттан!

*** **

Жанарға жанар шағылысқанда дір еткен,
Бір-бірін нағыз сүйетін жандар жүрекпен!
Махаббатқа арнап жүректеріне гүл екен,
Сарғайса гүлдер, ғашықтарды да жүдеткен.

Сезім тамшылар
көңіл жапыраққа тамады,
тамшылар көл боп, аккумулялар келіп қонады.
Аймалап көлдің, толқынын кештің самалы,
Тығылып бұлтқа, ай ару қашып барады.

Тығылып ай да, жұлдыз да бір сәт сөнеді.
Нағыз ғашықтар қосылмай неге өледі?
Ғашық жүректі топырақ бүркеп жасырды,
Амалы қанша тағдырға пенде көнеді!

Өледі бірақ,
лапылдап жанып сөнеді,
Тамшылап жасы, бұлдырап көзі көреді.
Адам өлгенмен,
ғашықтар мәңгі өлмейді!,
Іңгәлап қайта, нәресте ғашық келеді!

Ай болып түнде, шапағат нұрын төгеді,
Күн болып күндіз, төсінді сәуле өбеді.
Күндіз де, түн де бір-бірін ылғи көретін,
Аспанның мәңгі, ғашығы кара жер еді...!

Жарқын бауырыма

Жарқын інім, ағана келесің бе?,
Жалпы бүгін сағыныш жел есуде!
Жасыл жайлау, тізілген киізүйлер,
Жанарымды жылытқан ел есімде!

Жасыл бел, жасыл құрақ, жасыл дала,
Жасыл жусан кой мүжіп басын ғана.
Жусаған козы-лактар тәтті еді ғой.
Жакпар – жакпар, қатпарлы тасын кара!

Жүгендеп атты еріттеп шаба дара,
Желдіртіп жылқы жыйып таң ағара.
Желіге жылқы иіріп, аркан тастап,
Жас құлынды шынғыртып, жаңа ғана,
Жуасытып құлақтап шеттерінен,
Жұтып су кара таудың бөктерінен.
Желдіртіп желге карсы жүруші едік.
Жерге тамыр, тәтті тамшы ат терінен.

Жағалай кымыз ішіп кыдырушы ек,
Жаланаяк таудан құлдай жүгіруші ек!
Жып-жылы саумал ішіп бие бауда,
Жеңгейлер әзіл айтса кызығушы ек.

Жапырып жасыл шөпті аунаушы едік,
Жағаласып құрдастардан қалмаушы едік.
Жай отырмай асау тай еріттеп мініп,
Жас кыздарды тезек терген алдаушы едік.

Жорға мінген күндер-ай тайпалдырып,
Желуші ек, желге карсы ән сап жүріп!
Жамырап козы-лактар сүтті інірде,
Жатушы едік киіз үйде майшам құрып.

Жағалай ақ сақалдар кенеседі,
Жабығынан туырлықтың жел еседі.
Жаңбырына тоғытылып жүрген кездер,
Жанардан жел боп ұшты демес едім!

Жылы өлең жазайын жылы ұяға,
Жүрегім айналмасын мұң ұяға.
Жабықтым
туған жерді сағынып кеттім,
Жарқын, билет ал Монголияға!

Ақ арман

Тәңіріміз мейрім толы кеңдік етті!,
Тәуелсіздік ақ арман келді, жетті!
Көк туынды күн сүйіп еркелетіп,
Көк аспан самалымен желбіретті!

Сапарлап түйесімен күз, көктемді.
Керуен көш қайтқан қаздай тізбектелді.
Тарыдай жер төсіне шашылған ел,
Тәуелсіз шаңырағын іздеп келді.

Әлемнің қадалғандай бар жанары,
Ғаламның ғалымдары таңданады.
Даламның даналығы, дарқандығы,
Сағыныштың жырымен сомдалады!

Атажұрт, атамекен, мәңгі бесік,
Қандастарға ашылды барлық есік.
Шаңырағын шалғайдан іздеген ел,
Сарарканың төріне алды көшіп!

Кірпігімді самалың желпіп жатыр,
Самсер сүйіп берілген сертім батыл!
Қанмен жасын сіңірген сахарамыз,
Тарихыңның наз күйін шертіп жатыр!

Бір шаңырақ астына ел кешуі,
Алпыс екі тамырдың тербелісі.
Нар Алаш, бар Алаштың бесігі бол,
Татулықтың тұғырлы тал бесігі!!!

Махаббат

Ай астында түнедім,
Күн астында жүдедім!
Қыр астында түледім,
Мұң астында жүрегім!

Менің кеудем тірі өлім!,
Өмір көргем білемін!
Көңілденем күлемін,
Қыс қырауда іренім,
Күзім кетті сарғайтып.
Мен әншейін құл едім.

Құмырсканы қорғаған,
Топырақ құндақ құм едің.
Әнімдікі бұл емім,
Көктемдегі гүл өлім,
Бәріндікі бір өлім.
Өмір кімнің ұстазы?,
Оны қайдан білемін!

Сұрамаңдар адамдар!,
Он сегіз мың ғалам бар!
Жеті қат жер үстінде,
Көкке бір сәт қарандар!
Тәнірден сон өмірге.
Қосқан сені анаң бар!
Ғашық болған әкене,
Әкеге де қарандар.

Қайындағы махаббат,
Уайымдады қаталап.
Ақ қараның айқасы,
Бір біріне қатал-ақ!

Өзгермейтін өмірде,
Көз көрмейтін өмірде.
Тәнірдікі махаббат,
Өмір үшін күрескен,
Бәріндікі махаббат.

Махаббат...!!!

Жүрегімнің ешкім де,
аша алмайды какпасын!,
Тілегім мың бес күнде,
Тәңір ием сақтасын!
Жындардың мынау ішінде
жынданып кете жаздадым!,
Санасыздардың түрмесі,
мейілі мені соттасын!

Махаббат мұны ішімде,
махаббат еді жазғаным.
Алпыс екі тамырды,
жанымменен тәнімді.
Қара өлеңнің иісін- ай,
буырқантып қозғадың!

Менің кеше түсімде,
махаббаты үшін де,
Дәрі ішіп өлді бір ару.
Махаббатсыз пенденің,
махаббаты үшін бе!?

Бір жігіт тағы асылды,
мейілі түсін, түсінбе.
Махаббатсыз жындарым,
шайкасып жатыр күшінде.

Тәнертен тұрсам бір ару,
махаббат шайын ішуде....
Ажалдың кегі әлі бар,
шықырлатады тісінде.
Жынданып отыр бір жігіт,
махаббат бар-ау ішінде,
Түсімде мейлі түсінбе!!!

Құйынның илеуінде қаңбақ өмір

Аркалаған ғасырды дәуір елес,
Мың жылғы ақ қайыңның тамыры өлі.
Сан бұлттың арасында сөніп елес,
Жапырақка жармасып жел үреді.

Боран, ызғар гуілдеп үй тонардай,
Есіктен сығалайды заман акыр!
Көбелектер конарға гүл таба алмай,
Қанаттары сарғайып бара жатыр!

Жазулар сыр шертеді тастан көрген,
Дала сырын бұркеулі аспан көрген.
Сайға да, жылғаға да тұрақтамай,
Қаңбақ кетті домалап соққан желмен.

Темір азу, мейлі алма кемір,
Тиындай құнсызданған сауда көңіл.
Жер домалақ болған соң домалайды,
Құйынның илеуінде қаңбақ өмір.

*** **

Уақытпен жарысып келсем мен,
Өленді ағытып көгеннен.
Әлемді таныын дегенмен,
Өткенім естелік көнерген!

Ойымның жұлдызы сөнеді,
Ізімді ақ боран көмеді!
Даламның сырларын оқытпай,
Санамның бұлттары төнеді!

Жүйкемді жұқартып жүдедім,
Жанымды жылытар жыр емім.
Тасадан оқ атқан пендеге,
Есалаң адамша күлемін.

Құмдарға сінеді тамшылар,
Төзуге шыдамым қамшылар.
Жыртығым жамалмай қойды ғой,
Мылтығын кезеніп аңшылар!

Менің де арманым бар шығар,
Сенің де талғамың бар шығар!
Бакытты бағалап жүрейік,
Уақытты күтпейік таусылар!

Ешкіммен суыспадым, ұрыспадым,
Ешкімнің шайқағам жоқ, ырыс бағын.
Бірлігін-ай десеңші Еврейдің,
Тірлігін-ай десеңші Құмырсқаның!

Қан қайнаған казакпыз тамырында,
Қамшы ойнатқан жүйріктің сауырында!
Қақ бөліп ұлтымызды ұйып тұрған,
Жат болып бара жатыр бауырым да!

Кірпігімді маламын тағы мұңға,
Жасымызды сіңіріп тағы құмға.
Жалғыз калып ойланам ұрпақ үшін,
Жалғызданып жалғанның жарығында!

Қас қылмайды қасқырға қасқырын да,
Екі казак бір-біріне қас қылуда!
Құны жоқ абырой мен дүние үшін,
Балта сілтеп жатамыз жас ғұмырға.

Иман нұрын себейін жан жарама,
Мейірім нұрын төккен ғой қарғаға да.
Әр күннің сынағынан сүрінбейтін,
Тағдырдың таразысы Алла ғана!

Уақыт

Дәуір, ғасыр, жыл, апта, сағат, ай, күн.
Тәнертең, бесін, акшам, түні, кеште.
Бәріде тек секундқа тұрақтайтын,
Айналатын жер шары ұлы көште!

Ғасыр сырғып барады бөктерменен,
Жылдар жылжып барады қыратпенен.
Дәуірлердің жалғасы шектелмеген,
Шешуін таба алмайсың сұрақпенен!

Өміріме өрнек салды сан апталар,
Жетіп жатқан тәуліктер тізбегінде.
Тағдырымыз уақытпен паракталар,
Тарихты қалдырып іздерінде!

Сап түзеген сияқты сан айларым,
Таң атса күн бататын ретпенен.
Уақыттың еншісі ғой көп ойларым,
Шабыттың күркесінде түнеп келем!

Өзгереді тұрмайды заман алда,
Әр тағдырдың басында сынағы көп!
Жер бетінде қарайған бар адамға.
Мына ғұмыр берілген бір-ақ рет.

Өміріміз шектеулі осы күнде,
Болмайды енді бір сәтке кешігуге.
Қас-қағымда уақытымыз өтіп кетер,
Тербелейік уақыттың бесігінде!

Мен сені...!

Мен сені аққуға теңер ем,
Аққудан аппаксың не деген?
Мен сені киікке теңер ем,
Жыр жебе атпаспын жебемен!

Мен сені бұлаққа теңер ем,
Бұлақтан мөлдірсің недеген?
Мен сені құраққа теңер ем,
Желпиді кайтейін жел өлең!

Мен сені жұлдызға теңер ем,
Жұлдыздан жарықсың недеген?
Мен сені мың қызға теңер ем,
Жүрегім біреу ғой денемен!

Мен сені жанарға теңер ем,
Жанардан бөлексің недеген?
Мен сені маралға теңер ем,
Іздеумен сан сапар шегерем!

Мен сені жанбырға теңер ем,
Жанбыр да өзгеше недеген?.
Мен сені балжырға теңер ем,
Жүректен шығады ол өлең!

Мен сені аққайың деген ем,
Қайыннан сұлусын недеген?.
Амалсыз тоқтайын деген ем,
Қиялға жүздірдің кемемен.

Мен сені құндызға теңер ем,
Жанымды, тәнімді ұйыттын.
Мен сені бір қызға теңейін,
Сүйгенім біреу ғой, сүйіктім!

Сол түні

Сол түні
Кірпігің ойнап,
қарашықпенен неге қадалдың?
Түріткілеп кірпік,
жүректен тағы қан алдың.
Сілкілеп жанды,
сабырым неге жоғалдың?,
Ақ ұлпа қарға қан тамшы болып тамармын!

Жаралы жүрек тағы да бүгін тоналдың,
Сары аяз сезім, дірдектеп тағы тоңармын.
Осы бір сәтке күрсінем неге соншама?,
Қайырымсыз мынау,
кап-кара түнге камалдым!

Жүрек тулайды кеудемді бұзып шығардай,
Отыра алмаймын,
тұрсам да бір сәт тұра алмай!
Өлең кесеге жыр құйып саған берер ем,
Жаныма келсең жылыстап жаным жыландай.

Күрке тұрғызсам, жылынар едік тастардан,
Қардағы ізін ериді, тамған жастардан.
Ойменен мұнды, өлең жазармын өзіне,
Айменен күнді әпере алмаспын аспаннан.

Қадалдың неге, қадалып тұрып жоғалдың,
Үмітті жанмын, табармын сені табармын.
Жанымды неге жаралау үшін жаралдың!?
Ақпарағыма жыр мүсініңді салармын.

Сескенбей келсең бір жасап тағы қалармын,
Сетінемеген сезім көрпеге оарармын.
Бір тал үкіні таға алмай кеткен жандар көп,
Жыр тал үкіні бұрымыңызға қадармын!

*** **

Жырыңды оқып жанардан жас тайғанаған,
Бүгін бақыт кімдер бар ойламаған?
Өмірің кұпия бо(лы)п өткен ақын,
Өлеңің ару көркін аймаалаған.

Жүректің сұлу жырмен кілтін бұрап,
Гүл ектің ақпаратқа тілсіз бірақ.
Ай мандайлы аруларға жазылған жыр,
Қарашыққа мөп-мөлдiр жыр тұндырады!

Махаббатты жырлауға жол табылып,
От жырыңды жүректің қалқаны ғып.
Өлеңмен өлмес мұра қалдырыпсың,
«Жұлдызды жүзік, айды алқа қылып»!

Өр өлеңге ешкім мін таға алмайды,
Шегелер де темiрге кадалмайды.
Бар әлемге дағдарыс келгенменен,
Қара өлеңге дағдарыс келе алмайды!

Жырыңнан ұл-қыздарың жалын тапқан,
Махаббат сүю, күй, жолын тапқан.
Мағжан ақын махабаты мәңгілік қой,
Ғашықтар жүрегінен орын тапқан!

Мағжанның «Мен кіммін» өлеңіне жауап

Арыстансың ақиқат деп аһ ұрған,
Жолбарыссың бойға шабыт шақырған!
Көктегі бұлт, жердегі жел өзіңсің,
Сом жүрегін жаратылған ақылдан!

Көкте күнсің сәуле шаштың еліңе,
Жыр әкелдің Түркістанның төріне!
Асау толқын, көбік шашқан теңізсің,
Алты Алаштың сусын болған бәріне!

Жалынсың сен жылу алған мынау ел,
Тұлпарсың сен жазым болған құлагер!
Ұлтшыл десін күнә таксын пенделік,
Есімінді ұмытпайды бірақ ел!

Сен өлмейсің, нағыз акын өлмейді!,
Жүректерің ел жүрегін тербейді.
Сөзін өткір, жалын жүрек, өзің ер,
Асыл жырын мәңгілікке сөнбейді!

Мағжан болып тудың өзің Алаштан,
Жалғыз болу шын тұлпарға жарасқан!
Мағжан біреу, бар казактың жалғызы,
Жұлдыз кылды жарқыратып көк аспан!

Данышпансын өзіңе өзің табынған,
Күннің ұлы жаратылған жалыннан.
«Мен кіммін?» –деп сұрақ қойсаң жастарға,
Жырым осы жауап болып жазылған!

*** **

Ыстық демін шарпиды бетті өбіп,
Ай сәулесін аспаннан төкті келіп.
Көлге қонған қос аккумулятор секілдіміз,
Қосылсақ бұлтсыз, түпсіз көкті көріп!

Жетуге арманымға бел асармын,
Махаббат дауылында адасармын.
Сені іздеймін өзекті өрт шалса да,
Қайратымды таптауға таласар мұн!

Сағыныштың мөп-мөлдір тамшылары,
Нөсер болып алдыңнан сан шығады!
Өрмекшінің торындай махаббатым,
Өмірімнің өшпейтін шамшырағы!

Кірпігінде тәтті мұң, көп қарадың,
Жанарың жасқа толып ақмаралым.
Көңілімнің кірлерін тазаладың,
Аруым, аппақ білек, ақтамағым!

Кешқұрым сезім самал жанды ырғады,
Қалтыратып, мұздатып тоңдырғаны.
Сағымға сен айналып кеттің білем.
Бір тамшы жас боп қалдың тағдырдағы!

Сұлу мүсін қайындай сүйіктісің,
Маралмысың, аққумысың киікпісің...?
Жас талға мен сүйеніп ойланамын,
Аспанда ұшып барады биік құсым.

Әлі мені тоңдырар ызғар көрпем,
Ерімейтін жүректе мұз бар ме кен?,
Кірпігіннің бір талы канат болар,
Мен үшін сенен сұлу қыз бар ме кен...!?

Ару мұны

Адастың ба ару қыз тұманда,
қа(лы)п?,
Арбады ма ашулы жылан қарап?.
Сол тұманнан құтқарып ала
алмады,
Қыраттан қақсадағы қыран
қанат!
Гүлдеп өскен казактың бағы
қыздар,
Жел қақпаған бетінді қарып
ызғар.

Арынменен тәнінді сатқанында,
Көрген жанның түршігіп жаны мұздар!

Қарай берші боянып, айнаға да,
Бірақ, қалма панасыз айдалада.
Шылым шегіп,
шараптан жұтқандар бар,
Соны «қызым»- деп жүрген қайран Ана!

Нәзік жандар құлпырып, соласындар,
Бүгін ару, күні ертең анасындар!
Сырын білмей наданның тіліне еріп,
Көкірекке құм құйып аласындар!

Арды сақтап,
қырға гүлдей жайқал барып,
(Алтын балық болмайды сайтан балық.)
Жүрек кірін сүртіндер иман нұрмен,
Он сегізін келмейді –ау қайта айналып!

*** **

Мөлдір, тұнық
тамшысындай жаңбырдың,
Жусанына жан бітіріп сан қырдың.
Қалам ұшын ақпаракқа қайрайын,
Тамырына жан бітіріп сан гүлдің!

Тәттілігі болады екен әр гүлдің,
Тәтті мұны болады екен әр күннің!
Керегімді іздеп жүрмін тағдырдан,
Өлеңімді келешекке қалдырдым!

О, махаббат, мен де сенің құлыңмын

Кірпігінде жанарыңның жаркылы,
От ойнаса жүрегімді шарпыды.
Қараңғы түн жарық айды қарпыды.
Мұңға шомған гүл жұпары аңқыды!

Көрген көзім тұра ала ма шыдап-ай!,
Қыран жүрек талпынады шыдамай.
Мерген сезім ата ала ма құралай!?,
Тұрған жүдеп қалтырады құлады Ай!

Бар үмітті су құйғандай сөндіріп,
Бәрі бітті кара мұңды төндіріп.
Махаббаттың таңбасы бар жүректе,
Сезім шіркін өз ыркына көндіріп...!
Махаббаттың қиясында сүріндім,
Сүріндім де қайта тұрдым жүгірдім.
Жүрегімнің әмірінен аспаған,
О, махаббат, мен де сенің құлыңмын!

О, махаббат, түпсіз терең тұңғиық!,
Тұманыңа адастырдың,
Жүрегіме у құйып!
Таба алмадым, ән арнадым,
жараландым өртендім,
Арманым да, киялым да
жанды жеген бір күйік....!

Ұстаздан алған сабағым

Ұстаздан алған сабағым,
Шипасы болды жараның!
Көзін ашқан сол- ұстаз,
Сан мыңдаған баланың.

Ұстата білді қаламды,
Таныта білді қоғамды.
Біліммен өнер үйретіп.
Өсіре білді санамды!

Ақылын- таза бұлақтай,
Білімің- жарық шырақтай!
Алып келдің жетектеп,
Құз-киядан құлатпай!

Жүрекке жылу енгіздің,
Анамыздай сен біздің.
«Ақыл» деген аты бар,
Меруерт маржан тергіздің!

Оқыдық алға адымдап,
Бойыма бітті дарын бақ!
Сенің арқаң емес пе?,
Жүргеніміз жалындап.

Бал егер тамса тілімнен,
Тамған шығар білімнен.
Сусындатып өсірдің,
Қазыналы білімнен.

*** **

Қара жерге кадалып байқарда із бар.
Жылы самал ескенде шайқалды ызғар,
Қаңбақ тәнім желге ұшып бара жатыр,
Жүрегімді теуіп жүр сайтан қыздар!

Кірпіктерге түнеген кара сұлба,
Таң ағарса жарықпен таласуда.
Менің мынау миымда қырау дақ бар,
Ойларым ақылымнан адасуда!

Сағындым, Ана!
Сағындым, Ана!
зарыққандардың бірімін,
Құшағыңда өсіп
Ақ сүттің емген тұнығын.
Түсінем бәрін, алыста жүріп ойланам,
Кісінеп өлең арнады ана құлының!

Балғын еркелік, есіріп өстім шалқалап,
Ауылға барсаң келесін құртты қалталап.
Аялап мені, ауыртпай ана , тоңдырмай,
Өсірдің бізді,
Қой жайып, отын арқалап!
Ала қап сүйреп, сарылып тезек тергенде,
Ашықтырмадың, тарығып жүріп шөлден де.
Ауырсаң күліп, жүдесең жайнап кетесің,
Бесікте жатқан ұлынды мынау көргенде!
Сағындым, Ана
жүдеу көңілдің нұрысын,
Сағындым Ана,
сенсіз күндерім құрысын!
Сағындым Ана,
тарылды менін тынысым,
Сағындым, Ана!
Сағындым, Ана!
Алақаныңның жылысын!

Махамбетке

Сыбырлап ерлігінді айтар самал,
Жырлауға батырынды ой тамсанар.
Ысылдаған сұр жебе жаркылдатқан,
Махамбеттің жүзіне Ай тамсанар!

Дүбірі бар
тұлпарының кызыр далам,
Құмдарыңа караймын із ұрлаған.
Ұлтарактай жер үшін атқа конып,
Аралардан корғады ызындаған!

Шығармаймыз кайғылы ғасырды естен,
Семсер сілтеп,
кылыш кайрап осында өскен.
Бетке айтатын ханға да, қараға да,
Қарсы келсе, әділдікпен басын кескен!

Қыран ұшып кеткенмен тұғыры бар,
Жырларында өрліктің тұнығы бар.
Табыты бар далада, жүрегімде,
Махамбет жебесінің сынығы бар...!

Аллаға тағзым

Жаратқан нем бір Аллам,
Таратқан нұрын құраннан.
Барлығы хактан құралған,
Таң атқанына қуанғам!

Кешірім сұрап жылаймын,
Есімін айтып Құдайдың.
Есіріп бүгін жүрсем де,
Бесігім жер ғой ләйім!

Бет бұрған кезде кұбыла,
Намаздың тойып нұрына.
Алланың барын айтқызар,
Адамның барша ұлына!

Жиғанын шайтан арбаса,
Сыйларын дұрыс алмаса.
Пенделік ғұмыр бес тиын,
Иманы бойда болмаса!

Жетімдеріңді жылатқан,
Құр калар иман шуақтан.
Қарыны үшін жүргеннің,
Орыны болмас жұмақтан!

Аллада рахым жоғары,
Күндерің өтіп барады.
Дүнне деген алдамшы,
Көз жұмған күні қалады!

Жылағаныңда жалынар,
Сұрағаныңда табылар.
Сәждеге басың тисе егер,
Күнәларың да арылар!

Пайғамбарымның үмбеті,
Барша адамдардың міндеті,
Аллаға басын «исін» - деп,
«Сәждеге маңдай тисін»- деп!,
«Құранның әрбір беттері,
Ашылған кезде «сүйсін»- деп!,
Жазылған еді хадисте,
«Ойына адам түйсін»- деп!

Құранның әрбір сөзінен,
Жұмақтың исін сезінем.
Алланың аты оқылсын,
Барша адамдардың көзінен!

Имандылыққа лайық,
Құбылаға бетті бұрайық!
Мадақты айтып Аллаға,
Жүректі нұрмен жуайық!
Күнәміз үшін кешірім,
Намазда тұрып сұрайық!

Амангелді Рамазановқа
(Елуге келген тойына арналған жыр)

Ақпаратқа із салды жыр қаламым,
Тұлпарлары көп болған бұл даланың.
Нұр таңы саған да енді атсын дейік,
Ұрпағы Амангелді Жылғараның!

Сөйлетіңіз тағы да бір домбыраны!,
Қызылжарда қалықтасын ән қыраны!
Көңілдің толқып жатқан айдынына,
Ән аккуын Аман ағам қондырады!

Тербелсін ән-жырменен арқа бүгін,
Шарыктатып ән шырқасын аркалы ұлын!
Бойыңызға ақ сүтпен ән дарытқан,
Туған бесік, туған жер –Орталығын!

Ән аккуын қондырып жатыр айдын,
Сұлу әнді сабырмен бакылаймын.
Тағы да бір күйкылжытып әніңе сал,
Ұрпағы рас болсаң Атығайдың!

Біздің жакка белгілі есімін де,
Ұлағатты ұстазсыз осы күнде.
Ердің жасы елуге толып жатсыз,
Есілдің тербелген ұл бесігінде!

Өзіндей ағалардан үлгі алғанмын,
Қасиетті кара сөзге шыңдалғанмын.
Сегіз Сері, Акандар мен Ыбырайдың,
Ізін жалғап келесіз Біржандардың!

Өнеріңіз бар сізде көпті озатын,
Жадыраған жаныңыз досқа жақын.
Дәстүрлі әнімізге үлес қосып,
Әніңіздің шапқыза бер акбоз атын!

Ай мен күн жарық болып аспаныңда,
Ұстаз болып жүре бер жас дарынға.
Қолыңызға таяқ емес, домбыра ұстап,
Әніізді шырқай бер токсаныңда!

Қазактын кара өлеңін сағынады ұл,
Ұялаған әдемі жаныңа жыр.
Елімізді әнменен сусындатып,
Әніізді шырқаныз тағы да бір!

Мен әкемін
(Бейбарысым туғанда)

Қанымда күй шалқып,
Миымда өлеңім көктеді!
Тәңірім сый тартып,
Өленнің өрілді дәптері!
Періштелер жар салып,
Әлемге ғажайып дауыспен.
Қайындар самалмен ән салып,
Ойларым
тілдесті шабыттай ғарышпен!
Жүректің айнасын сүрткізіп,
Тілектің сұңқарын ұшырдың!
Көңілдің көк туын тіккізіп,
Күн нұрын көзіме түсірдің!
Інгәлап жанымды гүлдетіп,
Ана ғып жарымды сол күні!,
Шаттыкпен қанымды билетіп,
Тандайға жыр екті таң нұры!

Әлдимен әдемі-і-і әлемге,
Көкбөрі тектестің тұқымы,
«Тәңірім колдай гөр»- дегенде,
Құрсакты казактың Құт ұлы.
Өмірдің есігін ашыпсың!,
Есілін Солтүстік тасытсын!
Ұл болды тұлабой тұңғышым,
Ұйқысыз ұшырдым жыр құсын!
Топырақ кұндақта аунадың,
Жанменен жаралды бір мүсін!
Жып-жылы көктемде жеткенде,
Сәбидің күлкісін шашыпсың.
Жүрекпен дұға ғып,
ойларым тереннен кұралып,
Бейбарыс Сұлтанның есімін мұра ғып.
Әкелер тізімін көбейтіп,
Тілімнен текті сөз шығарып.
Өлеңмен бесікке бөлейін,
Ақсүтке жыр қосып берейін.
Түріңнен айналдым тәп-тәтті,
Бір ұлмен көбейді Керейім!
Бұл елің жүрекпен сүйеді,
Қызылжар топырақ киелі!
Нағашың текті елдің баласы,
Бейбарыс Атығай жиені.
Шаттыкпен тілектің кұстары,
Адами тілменен ұшқаны,
Өмірге сен келіп жатқанда,
Әкенді шабыты кыстады.
Текті өлең тебіндеп келгесін,

Құлыным бір Тәнірім бергесін.
Бүгінше жылама анаң да,
Бейбарыс бесігін тербесін...!

Кім еді бұл адамдар?

Кеше

Кім еді бұл адамдар?,
Бәріне шыдағандар!
Ғасырдың киясынан,
Сескеніп тұр адамдар.
«Неге»- деп сұрамандар?!
Тағдырға жылағандар.
Барлығы бір адамдар!
Көруге ынтығып ем,
Жас тамды кірпігімнен,
Қасқырлар азу басып,
Алдамшы түлкі күлген!
Мұң қайта актарылма,
Жата бер батпағымда!
Суарған көздің жасы,
Замана қатпарында...!

Бүгін

Жойылды қасқағымда,
Күн күліп аспанымда!
Қиындық күпілері,
Шешіліп тасталды ма?.
Кім еді бұл адамдар!
Күледі жылағандар.

Ғасырдың нұры сіңіп,
Қуанып жүр адамдар.
Құлпырған гүл адамдар,
Тағдырға шыдағандар!
Ел болып тынышталған,
Қазак кой бұл адамдар.
Ұран бар «бірік» - деген,
Мен солай жүріп келем.
Жалғасқан бәйтерек ел,
Тамыры Түрікпенен!

Сен кімсің?!

Сен кімсің,
селк етер жүрегім соншама?,
Сен кімсің,
жүзіңнен жылулық сезілген?.
Сен кімсің,
қараймын тамсана қаншама?,
Сен кімсің,
сұрақты оқышы көзімнен!?
Сен кімсің,
Жаралған жансың-ау төзімнен!,
Сен- күнсің
сәулене жылынып барамын,
Сен- гүлсің
қиылып қызыға қарадың!
Сен- нұрсың
шок шашып қарашық, жанарың,

Сен-
акқағаз жыр төгер қаламым!

Сен кімсің,
құсымдай ақ арман?,
Сен кімсің,
кетпестей санамнан?.
Сен кімсің,
айдында таранған!?
Сен кімсің,
аққудай жаралған?.

Сен- жұлдыз аспанда сан арман,
Сен -күндіз сұлусың маралдан!
Өзгеше емессің бәрі бір адамнан,
Сен бір қыз туылған анаңнан!

Әке

Жеті қат көктен,
жеті қат жерден үн тыңдап,
Жетімек ұлдын
жанарына сенсіз сыр тұнбақ!
Жансыз бейнеңнен
ақыл жанарлы мұн көріп,
Қауырсын жүрек,
калайша енді қыркылмақ!

Топырақ көрпең жылы ма Әке, тондың ба?,
Қарыздармыз ғой,
парыздармыз ғой алдында!
Сен бакқан,
жылқының бәрі жоғалған,
Құлындарының құлындары бар мұнда!

Сен жүрген жерлер ізінді жатыр сайратып,
Күн шықты талай өзің кеткелі ай батып.
Құрдастарыңның көне көздері азайып,
Ұл – қыздарының немересі жүр тойлатып!

Сен шапқан шөптің тамыры талай бүр жарып,
Сен шыққан таулар көзіме түссе мұн қалып.
Шәй ішкен кесең сусынымызды қандырып,
Сен көрген шыбық бәйтерек болды ырғалып!

Дұғалы өлең (Ғабене)

Акпарақ пен кара қалам арасын,
Жүйрік жылдар шаңға бөгіп барасың!
Тарихтың таска басқан таңбасы,
Ғасырлардан ғасырларға қаласың!

Жасындардан шабыт сәуле тарасын,
Асыл маржан, жақұт нұрын табасың!
Абайлардың керуенімен ілескен,
Асылдардың уақыт берген бағасын!

Даралайтын дарқан дала данасын,
Саралайтын саналардан табасың.
Солтүстіктің шабыт тербеп бесігін,
Нар тұлғаға айналдырды баласын!

Ғажайыптың сыйын тартып қаламнан,
Қарт жылдардың қатпарына қадалған!
Қарашыққа кара сөзден нұр тұнып,
Жанажолдың құрсағанда жаралған!

Дара жолға даралықпен жол алған,
Қыран түлеп канат какты ақ арман!
Әдебиет әлемінде калықтап,
Ерке толқын Есілінде таранған.

Парасаттан тапқан тұлға тұрағын,
Қасқыр заман арқалаған сынағын.
Прозаның жүздірген соң кемесін,
Асау жылдар толқынына шыдадың!

Алатаудай барып қонып тұғырға,
Мәңгі мұра мирас етті ғұмырға.
Мақтануды сүймейтұғын шын тұлға,
Ғабенменен мақтанайық шынында!

Бағындырып кара сөздің ғарышын,
Қамшы басып кара қазақ қамы үшін.
Өз кеудесін отқа тосқан өр тұлға,
Бейімбеттей бәйтеректің ары үшін!

Зерделеген тарикта парағын,
Ең көреген көзбен көпке қарадың.
Ел көреген еңбегінді еселер,
Жорғалаған жауһар сөзбен қаламың!

Қара сөзді қара қалам мүжіген,
Жусан иісті бұрқыратып ізінен.
Өткір тілді қайсар Рух бойында,
Қайыспаған қанжар қоғам жүзінен!

Тұрсадағы құйын желдің өтінде,
Бусанады рух нұры бетінде.
Тастан қашап ескерткішті тұрғызды- Ел!,
Жусан иісті жұмыр жердің бетінде!

Құмар елміз бұлт тіреген шынға біз,
Есімінді қайталаймыз жылда біз.
Жапырағын аққайыңның жамылған,
Топырағың торқа болсын Тұлғамыз!
ӘМИН...!

*** **

Әр жерден сағым
жылтылдап ойнап түртіп еді,
Бір пәле жатыр, ару бұлттарды сілкілеп.
Қия беттерден тайғанактаса тамшылар.
Ыза болады дала бұлағы күркіреп.

Өксіген бұлттар шыдай алмайды секіріп,
Сарғайған гүлдер есін жинады кекіріп.
Өзен ашулы ұрғылап жатыр жағаны,
Бұркырап иісі, шөлдеген жусан жетіліп.

Найзағай жебе макпал даламыз тілінді,
Желіккен сел де жыралармен жүгірді.
Оятты білем тамшылар жаңа тепкілеп,
Жаңғырды тілсіз жартастар қайта тірілді...!

*** **

Ширатып жылды
иірді өмір ұршығын,
Иттердің емес,
пенденін естіп қыңсылын.
Жауыр тауларға кара бұлт барып асылып,
Айта алмай барады,
сарғайып кеткен гүл сырын!

Күздегі боран тамырын шөптін қыршыпты,
Аймалап жатыр дала төсінде нұр шықты.
Терек жүдесе жапырағымен қоштасып,
Қарлыққан даусым жар тасқа барып тұншықты!

Өлең

Өлең - өзен, мен -шортан еркелеген,
Тонған тәнді жылытатын көрпеменен!
Көкірегімді шарпыды, өртеді өлең,
Бір тамшымен мас қылып жіберетін,
Қалғысам да кірпіктен шертеді өлең!

Күнге жақын мен сенен таптым айды,
Қалам жүйрік шалдыкпай шапқылайды.
Өлең жазбай бірнеше апта өткізсем,
Жүрегімнің какпасын какқылайды...!

Кірпік

Көзімде ойнағандай күлкі лебі,
Шымылдығы жанардың кірпік еді!
Былшықтарын тазартып тік тұруға,
Бәйгедегі тұлпардай сілкінеді!

Дала лебі сүртеді жас ірінді,
Қар, мұз қатқан
мандайдың қасы мұнды.
Қарауылда тұратын кірпігіне,
Қарашығым ақырын жасырынды.

Таң сілемі шатқалдан атты күліп,
Көкірегім арайға жатты жібіп.
Таңғы рауан ұялап кірпігіме,
Қарашыққа шашырай кетті кіріп!

P.S

Аш қыранға қоян да, түлкі де бір,
Гүл іздейді көбелек күлкі көңіл.
Ал жанардың окқағар сакшылары,
Адам үшін Кірпік- ер, Кірпік – өмір!

Ақын рухына

Қарасаздың талбесігі ырғалып,
Құрсағында әз ананың бүр жарып.
Қара өлеңнің жұпарынан нәр алып,
Қара таудың қас қыраны туды анық!

Жыр қыраны балапандап текті өлең,
Жалын болып лапылдады отты өлең.
Жыр жусанның исі аңкиды көптеген,
Көк бөрінің бауырында көктеген!

Абыздар мен жыраулардан басқа бір,
Өсіп шықты солмайтұғын тасқа Гүл.
Поэзия алыбына айналды,
Өмір бойы өлеңге үлес қосқан Ұл!

Ақ нөсердің жасыны боп жаркылдай,
Селге айналды бұйра-бұйра толқындай!
Қазағымның жырмен шөлін қандырып,
Аға берді асау өзен саркылмай!

Сөз жетпейтін акын бедің тұңғық,
Көз жетпейтін пайда болды бір биік!
Бал тамызған таңдайына талайдың,
Арулардың жүрегіне нұр құйып.

Табиғаттың тылсым үнін тыңдатып,
Жанарынан төгілгендей нұр-жаһұт.
Қалам ұшын кара сөзге қайрап а(лы)п,
Туған жерде өлең жазу бір бақыт!

Жыр қынынан суырғандай кылышын,
Жанын салған ақиқатпен шын үшін.
Пушкинменен, Есениндей болсаң да,
Қазағымның карапайым ұлысың!

Өз жолыңды кескектеген пенделік.
Қаңбақ болды ұшырғанда жел келіп.
Ғашықтықтың ауырғандар дертімен,
Жырларыңа қарық болды емделіп.

Таң ағарып кетті талай түн ығып,
Керуен жылдар өтіп жатыр шұбырып.
Өмір сүрген уақыт алыс болғанмен,
Аласармас ешқашанда ұлылық!

Жырларыңнан үлгі өнеге мол алсақ,
Кірпігіне қарайтындай жанар сақ.
Жыр аққуы қайда кеттің оралмай?!
Жетім көлдей дала жатыр сені аңсап!

Өлең жырдың жазып кеткен тұнығын,
Еске аламыз Алты Алаштың бір ұлын.
Алатауға қарай берем «Сен бар»- деп!,
Қалғандай-ақ сонда сенің тұғырың.

Ғасырлардан ғасырларға жалғасып,
Қалғанда жок архивтерде шаң басып.
Ел ардақтап есімінді жүреді,
Уақыт сырғып жатсадағы алмасып.

Тайғанак өмір

Айнала не бір құпия қалың қырат күз,
Тайғанак өмір жығылып тұрып шыдаппыз!
Айнаға егіл бейненді көріп жылап қыз,
Қаймана көңіл бакытты сәтің тұрақсыз!

Адасқан ойым «үміт сәулесін үзер»- деп,
Асау сабырды ақылым бір сәт жүгендеп.
Ал, біреулер алжасып отыр «кірем» - деп,
Заманакырдың табалдырығында тізерлеп...!

Ғабең бейнесі...! ... іздеймін

«Тәңір»- деп төккен кезде жыр нөсерін,
Шабыттың тұлпарымен құм кешемін.
Ғабең Ғабең болмаса дарын тұлға,
Ұлпанның жаңалығын білмес едім!

Ірісі едің ірілердің ішінде сен,
Сөзбенен ана өмірін мүсіндесен.
Ұлпандай романды оқымасам,
Теріскейдің киесін түсінбес ем!

.....

Асқар тұлғаң бар қаламда сенің!
Мұраңнан ілім ала алмас едім!
Прозаңыз жетпесе бізге,
Өзіне теңеу таба алмас едім!

Ұрпағың енді көкке көтерсін!,
Рухани бай мектеп екенсің!
Әдебиеттің ақпарағына,
Сөз жауһарларын сепкен екенсің!

Азат күнімнің ай, күнін көрем,
Қазақтығымның айдынын көрем.
Прозаңызға бойлаған сайын,
Ғажап тілімнің байлығын көрем!

Ұрпағың енді неге білмесін?,
Текті туынды бере білгесін!
Жұлдызды атың мәңгі жарқырап,
Әдебиеттің әлеміндесін!

Руханиатқа ізгі өткел едің,
Солтүстік шыңы «Сіз»- деп білемін.
Кешегі Ғабен баба бейнесін,
Бүгінгі ұрпақтан іздеп келемін....!

Есімі бұйырмаған бесігім

Қып-кызыл жар еді,
Толыбай жылқысы қаптаған,
Қызғылт нұр таң еді,
қазаки тамырын сақтаған!
Рухтың төрі еді,
тұлпарын баптаған!,
Ұрпағын ұйытқан, топырақ сак бабам!

Аққайын әдемі, құнарлы топырақ,
еркелеп Есілі,
Батырды туғызған, алаштың бесігі!
Заманның шокпары, қоғамның кесірі,
Бабамның ақталмай аманат шешімі...!

Тас жолдың астында рухым жаншылды!,
Жер ана тербеткен құрсағы канша ұлды?!
Туған жер төсінде тектілер азайып,
Ерітіп жіберді рухты қар сынды!

Қызылжар деуге де тіліміз күрмеліп,
Өзгеше боламыз, өзгеше түрге еніп.
Толыбай әулеті жатқан бұл топырақ,
Төсінде жас ұрпақ баскаша гүлдедік...!

Қазак

Иман жүзді, нұрлы жүрек дұғалы,
Он сегіз мың ғалам ғұмыр сынағы!
Ғасыр бұлттын жанарымен жуады,
Бөрі тектес таудың Тағы Қыраны!

Жел тимеген, жебе сүйген айдары,
Семсер сүйіп серт кешуден таймады!
Бейбітшілік бесігінің айғағы,
Желбірейді бұлттан биік байрағы!

Қарашығын ай нұрына сүйдірген!,
Дұшпанының көкірегін күйдірген!
Домбыра мұң шанағында күй күлген,
Тас ғасырдың тас емшегін идірген!

Әз отаны көк жалдардың апаны,
Жұмыр қылыш қынабында жатады.
Бабасынан ұрпақ өскен баталы,
Татулықтың талбесігі шаһары!

Дала бесік жұпар құрак құндағы,
Тұлпарының тері сіңген шындары.
Құба көрпе тән жылытқан құмдары,
Иран бакты бау-бакшасы гүлзәрі!

Түйелі көш жерұйыққа жетті енді,
Күн еркелеп сүйіп жатыр көк белді!
Қазақтың азаттығын айғақтар,
Көк туымды көтерейік көкке енді!

*** **

Байкадың ба
ыстық жас ыршығаны?,
Өзіңе деген сезім құлшынады!
Бар сырымды актарып тастамасам,
Сағынышым сарғайып тұншығады!

Ақ жүзінді көшеден талай көрдім,
Қос жанарды жұлдызға балай бердім.
Ғашықтың тікенін жүрегіме,
Жаралап аямастан қадай бердің...!

Сағынышым сен ғана

Үңілемін жоғалтқандай тереңге,
Сағынғанда сағымыңды көрем бе?.
Құстар қайтты неге мойын бұрмадың,
Жұлдызым бо(лы)п тұрмайсың ба төбемде!?

Ақкумысың мерген киып атпаған,
От деміңе өртенемін, қақталам.
Таң ағарса, күн шығуға таяса,
Келе жатқан өзің екен деп қалам....!

Махаббат

Мұз көрпеде, ұйқыдасың Есілде,
Қызылжардын шәрбат самал төсінде.
Жұлдызым сен ай нұрына шомылған,
Бұлт жасырды қыстың қырау кешінде!

Көрінбейді, көрінбейді ай бүгін,
Жел үрлейді құлазытып ойды мұң!
Жүрек соғып үркіп ұшқан аққуым,
Іздеп кеткен секілді ғой айдынын!

Маңырайды жетім жүрек жас- лақ,
Анаң терек сен көктеген жапырақ.
Мөлдір көзің күннің нұры шашырап.
Кірпіктерін неге сырын жасырады...!

*** **

Көңіл жүдеу жүрегім тыншымады,
Зуылдап жел естіріткен тылсым әлі.
Ұмытам деп жүзінді жасырғанмен,
Жұлдыз болып төбемде тұрсың әлі!

Махаббаттың шыңынан гүл теріп ем,
Басқа уайым жүрекке мұң теліп ең!
Ойымның ормандарын өрт шалғанда,
Паналатқан кара өлең күрке білем...!

Ұрғылаған кара жер тесік өкпем!,
Елдің жасын етікпен кешіп өткен.
Тұнык көлде аккудан карға туып,
Тастакта жүр көбелек есі кеткен.

Аштан өліп даланың бөрілері,
Сасык суда шаяндар семіреді.
Гүлдер күйіп жапырак желге ұшқанда,
Ағаштын тамырын құрт кеміреді.

Құйын соғып ашылған тепті есікке,
Тойып алған құтырып кетпес ит те.
Баз бүреулер кол сермеп күн өткізер,
Ай нәресте тербелген көк бесікке...!

Ақын аға рухына
(Мұқағали)

Жұлдыз кашып, бұлт шошып,
аспан ашык,
Өзен тасып, шык басып тастан асып!
Акку ұшып, шашырап киелі күн,
Түн пердесін нұр шашып жатқан ашып.

Поэзия бұлағын түйе кешіп,
Жебе тіл ой орманда ілебі есіп.
Күй төгіліп сәби үн інгәлаған,
Акынды тербетеді кие бесік!

Жыл қуалап аязды, қар сыпырып,
Ақпанның айбарына қарсы тұрып.
Асыл ана өмірге ұл әкелді!,
Мұз болса да жанарға тамшы тұрып!

Тас кеуделер жүрсе де баласынып,
Темір түйін қакпадан ой ашылып.
Рухы өр, болат жігер қайсар ұлмен,
Сырласуға кешқұрым Ай асығып!

Көкірегі өртенген ғашық ұлды,
Бал жырымен араласқан ащы мұнды.
Жыр шындық кітабына өлең жазып,
Сөзбенен кестеледі ғасырымды!

Өлеңмен өрнектеліп сан құз қырат,
Тамыр жансыз, дәрі шөп жалбыз құлап!
Есерсоқтар бұлаққа құмын құйып,
Құса болып өттің бе?, жалғыз пырақ!

Бұлт сырғып, ай тербеліп бара жатыр,
Таулар тілсіз гүл солып жағада тұр.
Поэзия аққуы қайда кеттің?,
Жеттім көлдей сені аңсап дала жатыр.

Аққағазға көсілші, тұрма қалам!,
Шабыттың бәйтерегін ырғап алам.
Ақпанның тоғызында туған акын,
Сәби үнсіз жаңғырық інгәлаған!

Талай ізін салады құс қаламым!,
Күміс шықпен жеткізді қыс хабарын.
Күз ғұмыры сар жапырақ үзіліпті,
Қайран уақыт жүзінде ұстараның!

Акқыраулы сары аяз қыс қабағын,
Үнсіздікпен жеткізем қысқа бәрін.
Қара жерім жабылса мақта қарды,
Елемейміз ұйытқыған қыс боранын!

Төрт мезгіл,
бес күнгі өмір қысқа бәрін,
Сұрапыл сұмдық көрсем сұстанамын!
Өткенге қарай-қарай көзім талды-ау!,
Көктемде жеткізеді құстар әнін..!

Қара қыз

Аспан тұр күрсініп,
Басталды тіршілік тағы да.
Көзіме қап-қара түн сіңіп,
Тыныштық орнады жаныма!

Жұлдыздар көгімде сырғанап
ағады,
жанымды даланың гүлге орап самалы!
көңілге көрікті ой көктетіп барады,
Сезініп саф тұнық ауаны!

Жазылды тағы да түнгі өлең,
Көкірек нұрменен гүлдеген!
Шабыттың ғарышын кеземін,
Өлеңмен сырласып түнде мен!

Қайда екен кешегі қара қыз?,
Салқындап кеткен жоқ,
алыстап кеткенмен арамыз.
Кап-қара бұрымың,
түнгі бұл самалға тараңыз!
Мен тұрмын далада,
далаға шығыңыз, қараңыз!,
мәңгілік емеспіз
бір күні сөнеміз
жұлдыздай ағамыз!

Амал не? тағдырға көнеміз
уақытты сананыз!,
Сағыныш көрпесін жамылып келеміз.
Қайдасың, қара қыз?!
далаға шығыңыз қараңыз,
мүмкін біз кездесіп қаламыз...!

*** **

Аққайыңды тербеткендей
жапырақтың дірілі,
Көз бұлдырап, көрінбейді
ару қыздың тұлымы.
Сабырымды дауыл шайқап тұрғандай,
«Жаным»- дейді
жүрегімнің күбірі мен сыбыры!

Ақылыма ой кеселі бара жатыр бағынбай,
Кеудем күйіп күмбірлейді
Асан қайғы зарындай!
Жерұйықтан іздеп жүрген сыңарын,
Аққу құстай канатым да қағылмай!

Тау мен тасқа соғылады сор мандай,
Жан дүнием селге кетіп қалғандай!
Топыраққа тамшы болып сіңеді,
Кірпігімнен мөлдір мұңым тамғандай...!

*** **

Жұдырықтай жүрегім
кеудеме әрең сыйып тұр!,
Көкірегім өртеніп
жан дүнием күйіп тұр.
Күлімсіреп жымыып, жақын келдің жаныма,
Жанарыңды мен емес, күн сәулесі сүйіп тұр!

Өзегімді өртейді
жакындашы от демің,
Қысқа айналып кетпесін,
кештеу келген көктемім!
Маған да бір мүмкіндік
тудыарсын жаным-ау!,
Санамда әлі сақталар
дәл осы бір сәттерім...!

*** **

Қазак – батыр, казак – ер, казак – алып!,
Қазак – ақын, казак – ел, казак – халык!
Жердін жүзін мың рет айналсам да,
Таба аламасын дәл сендей ғажап Халык!

*** **

Жанарына жас тамшысы қонбасын!,
Қабағына әжім ізін салмасын!
Саған бакыт сыйламаса япыр-ай!,
Алдымыздан ататұғын таңға сын!

Жүрегіне жай көбелек қонбасын!,
Кірпігіңе күннің нұры орнасын!
Аққайындай ару қыздың бірісің,
Жапырағыңа мұнның жасы тамбасын!

Өмір өзен айдынына қонғасын,
Асау толқын саған тұсау салмасын!
Лайықсын бұл өмірде бәріне,
Бакытыңды уақыт келіп жалғасын!

*** **

Мөлтілдеп әдемі жанарың,
Жүректің көзімен қарадың!
Қайындай кіршіксіз тамағың,
Айырмай көзімді қарадым!

Паракка із салып қаламым,
Шарапқа мас болып барамын.
Әдемі аққуы ананың,
Көңілдің көліне ұқсайды жанарың!

Асқардан аялы ас Арман,
Мүсінің аққардан жасалған!
Еріннің табыда түспеген,
Дірілдеп кеуденде қос алман.

Жырымның естіріп самалын,
Бұрымнан бір сипап қалайын!
Сөзіңмен балқытып барасың,
Көзіңнен бір сүйіп алайын!
тәтті екен...!

Қара бесік

Бала күнгі кеш құрым самал есіп,
Бар ақынды кеш бүгін қара бесік!
Бөбек исім сіңіпті ағашыңа,
Келеміз қасиетіңе қарап өсіп!

Шабыт берген секілді жылқы маған,
Бөлейтін кеудесіне жылтып Анам.
Сені көрсем бір әсем күйге енемін,
Жөргегімнің иісін-ай бұрқыраған!

Құндағына айналған нәрестенің,
Қазақтың құт бесігі емес пе едің!?
Аналар тербетеді оң қолымен,
Бүгін тағы көзіме елестедің...!

*** **

Ойқастаған далада ақ бораным,
Көкірегіме көсеумен от қаладың!
Қанат қақсам жақсының аспанында,
Аяғына жаманның тапталамын!

Жекпе-жекке шыбынмен шығып жүрмін,
Сақарада қасқырдай ұлып жүрмін!
Жалғыз қару қаламды сілтегенде,
Құмырсканы жоңғардай қырып жүрмін!

Өмір қатал жүзі ме едің балтаның?,
Құс боп ұшып, құлан болып жортамын.
Адамдардан, табиғаттан, тастан да,
Тіпті өзімнің көлеңкемнен қорқамын!

Ұлы дала бесігім

Абылай көш бастаған алып едің,
Кенесары жолбарыс жалын едің.
Жекпе – жекте
жонғарлардың басын кескен,
Бердәулетұлы батыр Жәнібегім!

Қабанбай, Бөгембайдай арыстаның,
Жығатын құмқаптырып алысқанын!
Шақабай, Махамбет пен Исатайлар,
Жебеге жанып өткен намыстарын!

Қобыз, Сырнай, Домбыра жырларың бар,
Абай, Шоқан, Ыбырай шын дарындар!
Шәкәрім, Мағжан, Мұхтар дара тұлға,
Қажымұқан, Балуан Шолақ ұлдарың бар!

Алатау, Хантәңірдей шындарың бар!,
Домбыраны сөйлетуге туған ұлдар.
Құрманғазы, Тәттімбет, Дәулеткерей,
Сегіз Сері, Ақан сері, Біржаның бар!

Мұқағали мұндасқан ұлы далам,
Тарихтан белгілі сыры маған.
Бауыржандай батырды туғызған ел,
Ұрпағыңа болмашы бүгін алан!

Жырлаған Жұмекен мен Төлегенде,
Фариза қыз ғашық болған өр өленге.
Әлия мен Мәншүкті туғдырған жер,
Бүгінде танылды ғой бар әлемге!

Біз жүрміз ұлы дала бесігінде,
Аққайыңды Қызылжар Есілімде.
Баһадүр бабалардың арманы боп,
Жылдар жылжып жеттік қой осы күнге!

Көк туым көзімдегі қарашығым,
Ән ұран, Ата заң ғой бар асылың.
Ұлы дала бесігі шайқалмасын,
Әлі талай жырлармын дала сырын...!

Жеңіс туы

Сұрапыл күндер,
ұйқысыз түндер соғысқан,
Бөрілерменен арпалыскандай арыстан.
Отанды сүю, даламды қорғау жолында,
Қорықпаған ерлер атыстар менен шабыстан!

Отпенен октан, ақ боран менен дауылдан,
Топ-тобыменен, майданға қарай ағылған.
Талғат пен Токтар,
Ракымжанменен Қасымның,
Мәншүк, Хиуаз, қаһарман ұлың Бауыржан!

Батырлар туған казакта, талай мыңдаған,
Қабілеттерін соғыста қайрап шыңдаған!
Шайқасқан кезде, айқасқан жерде дұшпанын,
Тізе бүктірмей жан беріскенше тынбаған!

Ардагер ұлдар жеңістің жолын тандаған,
Аман қалғандар ажалдан октан, бомбадан!
Нар қазағымның бейбіт бесігі тербеліп,
Ұлы далама тыныштық бүгін орнаған!

*** **

Тойлап жүрсем де Аллаға дұға қыламын!,
Жеткізген бізге нұрымен Құраны мәлім!
Көп жасау деген ақсақал міндет емес кой,
Бақиға барсаң ол жактың сұрағы қалың.

Білгенге кейде бұл өмір тозақтан қиын,
Ірің боп кетер ақылын азайтқан миың!
Мылқау боп неге тумадым ымын түсінер,
Сөз біліп тұрып біреуге сөз айтқан қиын!

Бір кезде біз де қыран боп ұшып жүргенбіз,
Абылайханның кешегі түсінде жүрміз.
Ауылдан келіп қалаға бүлініп кеттік,
Бүлініп кеткен көшенің ішінде жүрміз.

*** **

Ананы туғызған киелі даламыз,
Домалак анамен Айшабибі анамыз.
Айғаным, Зере мен Ұлжан мен Ұлпаннан,
Аналар жолынан біз үлгі аламыз!

Томирис патшайым жүректе отың бар!,
Әлия, Мәншүк пен Хиуаз батырлар.
Фариза, Марфуға, Мариям акындар,
Жырларын жас ұрпақ оқыңдар!

Қазақтың қыздары көтерген нар күшін,
Жас ұрпақ тілекпен жеткізер алғысын!
Азат күн өткенге көз тіктім,
Қазақтың қыздары бармысың...!?

Мағжанның соңғы сөзі

Акын жүрек өксіп жатыр құсалы,
Аққайыңда естілмейді құс әні.
Асқарымда қыран канат қаға алмай,
Аспанымда неге қарға ұшады!?

Кеңесіңнің кесір желі соғады,
Желмен бірге казак босып барады!
Рухымды талап жатыр күшіктер,
Торда отырмын жан дүнием жаралы!

Ақынмын ғой мен өлмесем арман көп,
Енді менде күш қайрат та қалған жоқ.
Қазак күнің,
ғажап күнің, азаттығың келсе егер,
мен жолында құрбан болсам арман жоқ...!

*** *** ***

Сүбелі ой, сүмбіле жыр қондыра алмай,
Қырандарға кияда тор құрар-дай!
Аққайың жапырағын сарғайтқан күз,
Суык самал еседі тондырардай!

Тас көше, тас қабырға ызғарланған,
Сұлу өлең жазылмай қызға арналған.
Мұндас кала сенің де келбетіңнен,
Сары сәуле жүректе ызғар қалған!

*** *** ***

Коспады өмір өлердей сан ғашықты!,
Жүрек қыран ашығып аңға шықты.
Махаббаттың жап- жасып шымылдығы,
Түрілгенмен қуарып шаң басыпты.

Гүлге ызғар қараңғы түнде асықты,
Құлпырғанмен сарғайып құм басыпты.
Өрт махаббат ашылмас тұманың бар,
Адастырдың өртедің шын ғашықты...!

Елім – айдан жеткен мұн

Бұл заман болды елге қиын заман,
Шіріткен тамам елдің миын заман.
Шұбырғанда ізіннен шаң борайды,
Қағынды қазақ үшін биыл заман.

Қожаберген жырау

Жусансыз күрең бел, сүреңсіз мол құм,
Сөйлетіп көрейін даланың жанарын.
Шұбырған ақтабан жылдардың үнінде,
Күбірлеп үн қатар үздіккен қаламым.

Жаспенен ұрғылап ғасырдың камалын,
Жасперен канатып балтырын, балағын.
«Алқакөл сұлама» сұрапыл қырғында,
Шөгірді таптаған тілінген табаным.

Дауылын тұрғызды меңіреу даланың,
Тастарды үгіткен екпіні даланың.
Бураны боздатқан мұнаркүн астында,
Тайлақтай тентіреп бос кетіп барамын,

Мандайға тигізбей мамық кеш самалын.
Таңдайға тамшы жас ерітіп аламын.
Көбікті лайлап толқындар жар сүзіп,
Шайқаған Алаштың тұп-тұнық заманын.

Қобыздын үнімен рухым егілді,
Қазақтың көзінен қайғы жас төгілді.
Бірліктің тұғырын, талқандап тасқындар,
Асусыз қыратты сел жүріп кемірді.

Қураған қалпында бәйтерек түбірі,
Шулаған орманның, құлақта күбірі.
Жүгенсіз, жүйріксіз жабағы мінгендей,
Ерлерді теңселтіп тебіңгі шіріді.

Қаңбақтай бағытсыз сайларды сағалап,
Қазықта тыпыршып байлаулы қазан ат.
Иесіз кісінеп қазығын тарландар тарпыды,
Найзаға сүйенген батырды мазалап.

Белдеулер кесіліп, кереге сынғандай,
Өрт шалған туырлық тұл болып тұрғандай.
Уықтар шықырлап, босаға сықырлап,
Азалы дауыстар жартаста тұнғандай.

Жұртымыз жұртынан түн қатып босыған,
Шұбырып барады бақ ұшып басынан!
Танымай қалғанда Алашым бағытын,
«Елім-ай»- деген бір естілді асыл ӘН.

Ел есін жиғанда арнаға сыйғанда,
Түндегі ай,
Күндіз күн шуағын құйғанда.
Алашым көтерді ақ туын аспанға,
Ел есін «Елім-ай» жырымен жыйғанда.

Бірліктің бесігін, татулық тұғырын,
Шайқамай Алашым тік қадап уығын.
Шалмалап асауды, кигізіп құрығын,
Аккудай желбіреп шығарды бір үнін.

Жау түгіл дауыл да екпіннен ығады,
Өтті ақыр осылай уақыт сынағы.
Түйелі көшіміз бағытын түзеді,
Дүбірге ұласты батырлар ұраны:
«Елім-ай!»

Жорықтың ізі бар

Жүз жиырма төрт мың пайғамбар мен
Отыз үш мың сахабада дүниеден өткен.
Солардан Қожаберген артық емес.

Қожаберген жырау

Сақтарда сақталған Ғұндардың жалғасы,
Күнге де қақталған Ай жүзді алмасы.
Топырақ қабірлі қобызбен үндескен,
Жетті қат жер үсті – Алаштың ордасы.

Семсермен ойылған тастағы таңбасы,
Құрғаған заманда ғасырдың көз жасы.
Жылдармен жарысқан тарих шындығы,
Домбыра үніндей күйлетіп толғашы!

.....

Ақ тудың астында
Ұлы ұран шалқыған,
Рухты жалынға болат та балқыған.
Қаратас үгіткен, көк мұзды жібіткен,
Жолбарыс күштерін жорықта сарқыған.

«Алла»- деп ат мінген Абылай жорығы,
Айлалы дұшпанды әулие таныды.
Абыздай ақылды, қарт жырау батыл-ды,
Шайқаста жорықтың жеңісін жорыды.

Таң қылан бергенше қаңтарған тарланын,
Томаға білдірмес қыранның тонғанын.
Бес қару асынып, дұшпанын қашырып,
Қанмен суарған майырылмас қанжарын.

Жасындай жарқылдап азуы шықырлап,
Қабакқа түн түнеп сауыты сықырлап.
Жебесі жел жыртып найзамен түйреген,
Жауының сүйегі күл болып,
Сыныпты бытырлап.

Тұяқты тұлпардың шаң ойнап астында,
Көк жалдың тұқымы айналып қасқырға.
Мекенін таптатпай, апанын қорғады,
Пана боп дауылда, бөгет боп таскынға.

Күн күлмей ел үшін ұйқысыз түн катқан,
Жас тұнған жанарын желменен құрғатқан.
Толыбай сыншының сынығы екенсің,
«Елім-ай» жырымен тарихым үн катқан.

Қызылжар қыраны,
Алаштың ұраны,
Ғұлама жыраудың әулие шырағы.
«Бүркіт конғанда»,
Нулы орман ішінде,
Жыраудың, батырдың мәңгілік тұрағы!

Таулардан биіксің,
Аспандай асқақсың,
Жорықта жүйрікпен қолыңды бастапсың.
Жазық бұл далада құрсақта жаралған,
Тұлғаның тұлғасы екенсің асқақ шың!

Кесірітке қылғанмен біздерді кеңесім,
Рухпен жинады бүгінде ел есін.
Жорықтың ізі бар бұл жұмак мекенде,
Алаштың ұрпағын рухын жебесін!

Арбасары

(поэма)

Жылдар жылжып керуен көш жалғасады,
Уақыт жүйрік жүйріктер алмасады!
Жаңа айды тудырып түн анамыз,
Күн күлімдеп асығыс тауды асады.

Әкем менің көшуге кам жасады,
Анам менің атанға шом жасады.
Қолу ағам шөггеріп кара атанды,
Бекен ағам жүк тасып қолдасады.

Қыстаудағы бекіттік әр қашаны,
Жайлауға әкетпейміз сар масаны.
Қозы-лакка көгенсіз пана болар,
Түйеге теңдемейміз торқашаны.

Секу ағам жалына жармасады,
Шалма арқансыз тұратын қолға сары.
Бір қорадан жүз жылқы өркізуші екі!,
(Нұрлан ағам мінетін арбасары.)

Секу ағам жеккенде атарбаны,
Құйысканы құйырыққа маталмады.
«Соңғы түйе жүгі ауыр» - деген қазақ,
Деп әкеміз мырс етіп мақалдады.

Аттын аты тартатын атарбаны,
Жегіп көрген жок едік атанға әлі.
Жүк тиеген арбаның үстіне кеп,
Бір туғандар жайғасты қатар бәрі.

.....
Әкеміз ат мінгізді, «койдан қалма»,
Қарыныңыз ашпайды айран барда.
Ай мүйізді серкелер кой бастайды,
Жайлауға жетеуші ек көз байланғанда.

Жолазықты дайындайды жаным анам,
Жан емеспіз ешқашан жарымаған!
Қыстан қалған сүрісін қапка салып,
Құрт беретін қалта толы менің анам.

Жылқышының кенжесі едім торы ат міндім,
Жылқы сырын әкем айтқан санап тұрмын.
Арбасары көш бастап желіп барады,
Құлақшынды қисайтып карап тұрмын.

Қыстың да елемейді дауылында,
Қамшы ойнайды сарының бауырында.
Ағылып ақпаракка жыр төгейін,
Тағылық болмайды ма тау ұлында!

Сен кеттің көшпен бірге қыратты асқан,
Ізінді сенен кейін Сұрат басқан.
Киіз үйді жайлауға жеткізуші ең,
Біздің үйдің біреуін жылатпастан!

Әкеміздің сақтаулы тұр шалмасы әлі,
Көз алдымда сары аттың арбасы әлі.
Арба деген қазаққа үйреншікті,
Қарғаменен күзғын да жер басады!

Көше берер уақытпен көшкен елім,
Дей алмаймын сары атты мәстек едің.
Талай тұлпар арбаға жегіліп жүр,
Ескі үйде шырқалған ескі өлеңім!

Әлі туар өзіндей арбасары,
Дәрімен құрыт алмаспыз сары масаны.
Өмірдің көшіменен аман болсақ,
Болашаққа сапарымыз жалғасады!

Жылқы тектес қазақпыз елендеген,
Жырымды ағытайын көгендеген.
Қанжығама керекаптың исі сінген,
Шабыт келсе шабыспен дәлелдегем!

Көп шығар жүйрік сары, жорға сары,
Қарасам күн де сары, ай да сары.
Өгіздей күшін менің әлі есімде,
Өзіңдей ат көргем жоқ арбасары!

Ескерусіз тұлпарым кетпекпісің,
Менің мынау жырымнан көп те естісің.
Өрен дерем өзінді Арбасары,
Өлеңменен қойайын ескеріткішін...!

Аманжол Зағыпарұлы 1985 жылы 23-желтоқсанда Монғолия мемлекетінің Баян-Өлгий аймағының Алтын-цөгцө ауылында дүниеге келді. 1993 жылы мектеп табалдырығын аттайды. 2003 жылы мектепті бітіргеннен кейін, атажұрты Қазақстанға оралып, СКМУ-дың жанындағы даярлық тобында оқиды. 2008 жылы Мағжан Жұмабаев атындағы Петропавл қалалық гуманитарлық колледжді үздік дипломмен бітіріп, сол колледжде қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің ұстазы болып 5 жылдай қызмет атқарып, қазіргі уақытта Ерік Асқаров атындағы облыстық ақындар мектебінің жазба ақындық бағыты бойынша жетекшісі қызметін атқаруда.

Жетістіктері:

2005 жылы Ақмола облысы ақын, жазушы, драматургтарының шығармалары бойынша көркемсөз оқу шеберлерінің 1 облыстық байқауында әуесқойлар арасында 2 жүлделі орынға ие болған...

Солтүстік Қазақстан облысының әкімі болған Т.А. Мансұров жариялаған «Президент Н.Ә.Назарбаевтың Жолдауы – Қазақстан гүлдену жолында» (2006) атты рефераттар байқауының I дәрежелі сыйақысының иегері.

Наурыз мейрамы карсаңында өткізілген облыстық ақындар айтысында I орын (2007), облыстық білім беру департаментінің ұйымдастыруымен А.Құнанбаевтың 160 жылдығына арналып өткізілген «Абай оқуында» бас жүлдені жеңіп алды.

Солтүстік Қазақстан облысы Тілдерді дамыту жөніндегі басқармасы өткізген М. Жұмабаев оқуларының «Мен жастарға сенемін» аталымы бойынша I орынды, Республиканың Тәуелсіздік күніне арналған қалалық II

мүшәйрада I орын қанжығасына байлады.

Алматы қаласында Қазақстан ұлттық телеарнасында жексенбі сайын өткізіліп тұратын «Аламан айтысқа» қатысып, облысымыздың намысын қорғап, абыроймен оралды.

Солтүстік Қазақстан облысының Білім департаментінің ұйымдастыруымен Мағжан Жұмабаевтың 115 жылдығына арналған облыстық әдеби оқулардында «Жүрегім жырмен тербелген» аталымы бойынша I орынды жеңіп алды (2008).

2008 жылғы М. Мақатаев атындағы II Республикалық ақындар байқауының дипломымен марапатталса, 2009 жылы осы байқауда II орынды жеңіп алды.

«Менің Қазақстаным, менің жерім» атты республикалық жас шығармашыл жастардың байқауында III орын иегері.

Облыстық Нұр-Отан бөлімшесінің ұйымдастыруымен өткен «Мен жемқорлыққа қарсымын» атты облыстық жас ақындар мүшәйрасының Бас жүлде иегері.

Облыстық білім басқармасының ұйымдастыруымен өткен «Абай мен Пушкин» атындағы облыстық ақындар мүшәйрасының жеңімпазы.

Киелі Сырдың бойы Қызылордада Нұр-Отанның он жылдығына арналған республикалық ақындар айтысына белсенді қатысып, дипломмен марапатталды.

Көкшетау қаласының 185 жылдығы, Ақмола облысының 85 жылдығына арналған республикалық ақындар айтысына белсенді қатысып, дипломмен марапатталды.

2010 жылы Академик, жазушы С.Мұқановтың туғанына 110 жыл толуына орай өткізілген облыстық мү-

шайрада II орынды иеленді.

2010 жылы Қазақстан Республикасы Тәуелсіздік күніне жоғары біліктілігі үшін Алғыс хатпен марапатталды (Петропавл қаласының әкімі Н.Әшімбетов)

2010 жылы Астана қаласында өткен Халықаралық «Шабыт» фестивалінде дипломант атанса, 2011 жылы Шымкент қаласында өткен республикалық «Шешендік өнер» байқауында жүлделі III орынды иеленді.

2012 жылы Шымкент қаласында өткен «Кәнеки, тілім сөйлеші» республикалық байқауда III орынды қанжығасына байлады.

2012 жылы Көркемсөз оқу шеберлерінің Оралхан Бөкей атындағы қалалық байқаудың I орын иегері.

2012 жылы Петропавл қалалық ақындар айтысының I орын иегері.

«2012 жылдың Патриоты» номинациясында мемлекеттік тілді дамытуға және насихаттауға қосқан үлесі үшін жас ақындар клубының жетекшісі ретінде СҚО әкімі С.Біләловтың дипломымен және облыс әкімінің «Құрмет грамотасымен» марапатталды.

2013 жылы Мағжан Жұмабаевтың 120 жылдығына арналған «Мағжан көктемі» 2 республикалық өнер фестивалі Мағжанға арналған жазба ақындар мүшайрасының көтермелеу жүлдесі.

2015 жыл Петропавл қалалық білім беру жүйесіндегі шығармашылық еңбегі үшін Құрмет грамотасы.

2019 жылы Республикалық «Әбіш әлемі» шығармашылық конкурсында «Әбіш Кекілбаев – айшықты ақын» номинациясының иегері (Нұр-сұлтан қ.,)

2019 жылы «Ауыл» Халықтық-демократиялық парти-

ясы мен «Әдебиет» порталы ұйымдастырған қаламгерлер арасындағы дәстүрлі халықаралық «Ауылым-алтын тұғырым» әдеби байқауында поэзия жанры бойынша Төлеген Айбергенов атындағы арнайы жүлде жеңіп алды (Нұр-сұлтан қ.).

2019 жылдың 14 тамыз күні Лисаков қаласында «Сәлем, әсем қала Лисаков!» атты Республикалық ақындар айтысында «Салмақты ой» номинациясының иегері (Қостанай қ.).

2019 жылы «Қайсар.kz» қоғамдық бірлестігінің «Рух жаңғырығы» атты аймақаралық ақындар мүшәйрасының I дәрежелі дипломы (Павлодар қ.).

2021 жылы Ел Тәуелсіздігінің 30 жылдығы және ҚР Жазушылар Одағының мүшесі, қаламгер, ардагер ұстаз Зекебай Солтанбаевтың 90 жылдық мерейтойына орай ұйымдастырылған «Азат елдің абызы» атты аймақаралық жыр мүшәйрасының I-орын иегері атанды (Павлодар қ.).

Өлеңдері «Қызырлы Қызылжар», «Дауылпаз баба Қожаберген жырау», «Үкілі үміт» жинақтарында, «Сөз Маржаны» он томдық антологиясында, «Көкшетау жас ақындары» антологиясында, облыстық, республикалық басылымдарда жарық көрді.

Мазмұны

Қарға ізіндегі қалам жыр	4
Тағдырымның тамшылары.....	6
Жас сәттерім қоштасуда ерте күн.....	7
Қалам ұшы қағазға шер төгеді.....	8
Аналарды сағынайық!	8
Ай қонақтап маңдайға	9
Көңіл	10
Тұғырда қыран	11
О, Қызылжар!	13
Қайың	14
Сәттер-ай!	15
Кездесу	16
Тілім қайда...?	18
Астанасы алаштың.....	19
Желді Желтоқсандағы отты жүректер!	20
Қызыл от	23
Өлеңмен жазылған дұға (Мағжан рухына тағзым).....	24
Мазасыз түндер (бірінші түн!).....	27
Екінші түн.....	29
Үшінші түн	31
Төртінші түн	33
Түн-Ана.....	35
Қылыш-тіл...!	38
Кешкі ой.....	41
Ішкі сыр.....	42
Ой елес	44
...Ақынға!!! (қаламның монологу).....	45
Нәсер	47
А...ге	48
Елімнің есіл ерлері-ай!(Желтоқсан боздақтарына)	49
Сары батыр рухына тағзым (толғау)	51
Бастады ма пәнидің дүрбелені?	56

Буырканып асау толкын жарды ұрды.....	56
«Шірігені секілді балық бастан!».....	57
Қазіргі махаббат көбелек.....	58
Абай рухына	59
Шынғыстау	60
Бейуак	61
Жанарға жанар шағылысканда дір еткен.....	61
Жаркын бауырыма	62
Ақ арман.....	64
Махаббат	65
Жүрегімнің ешкім де аша алмайды какпасын	67
Құйынның илеуінде қаңбақ өмір.....	68
Уақыт пен жарысып келем мен	69
Ешкіммен суыспадым, ұрыспадым	70
Уақыт	71
Мен сені ...!.....	72
Сол түні.....	73
Жырынды оқып жанардан жас тайғанаған.....	75
Мағжанның «Мен кіммін?»өлсеңіне жауап	76
Ыстық демің шарпиды бетті өбіп.....	77
Ару мұңы	78
Молдір, тұнық тамшысындай жаңбырдың.....	79
О, Махаббат, мен де сенің құлыңмын!.....	80
Ұстаздан алған сабағым	81
Қара жерге қадалып байқалды із бар	82
Сағындым, Ана!	83
«Махамбетке».....	84
Аллаға тағзым	84
Амангелді Рамазановка (50-ге келген тойына арналған жыр)..	86
Мен әкемін!(Бейбарысым туғанда)	88
Кім еді бұл адамдар? Кеше	90
Бүгін	90
Сен кімсің?!	91
Әке	92

Дұғалы өлең(Ғабене)	93
Әр жерден сағым жылтылдап ойнап түртіп еді	95
Ширатып жылды	96
Өлен	97
Кірпік	97
Ақын рухына	98
Тайғанак өмір	100
Ғабен бейнесі.....!.. іздеймін	100
Асқар тұнған бар қаламда сенін	101
Есімі бұйырмаған бесігім	102
Қазак	103
Сағынышым сен ғана!	104
Махаббат	105
Көңіл жүдеу жүрегім тыншымады	105
Ақын аға рухына (Мұқағали).....	106
Қара қыз	108
Ақ кайынды тербеткендей.....	110
Жұдырықтай жүрегім, кеудеме әрең сыйып тұр!	110
Қазак-батыр, казак-ер, казак-алып!	111
Жанарыңа жас тамшысы конбасын!	111
Мөлгідеп әдемі жанарың.....	112
Қара бесік.....	113
Ойқастаған далада ақ бораным.....	113
Өмір катал жүзі ме едің балтаның?	114
Ұлы дала бесігім	114
Жеңіс туы	115
Ананы туғызған киелі даламыз	117
Мағжанның соңғы сөзі	117
Сүбелі ой, сүмбіле жыр кондыра алмай	118
Елім-айдан жеткен мұң.....	119
Жорықтың ізі бар	121
Арбассары (поэма).....	124
Өмірбаян	127

Редакторы: **Жарқын Жұпархан**
Корректор: **Бекиш Гүлнұр Боранбайқызы**
Дизайнері: **Глебова Марина**
Компьютерде беттеген: **Мамельбаева Махфуза**

